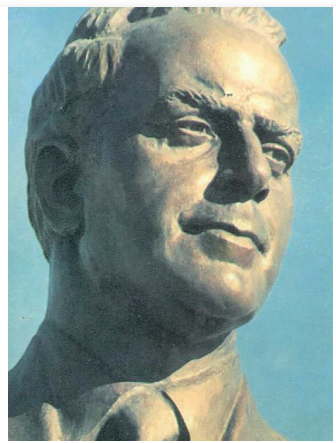

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qazet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

02 avqust
2024-cü il,
cümə
№ 137 (6723)
Qiyməti
60 qəpik

**1 sentyabr
növbədən kənar parlament
seçkilərində
26 siyasi partiyadan
25-i iştirak edəcək**

Qeydiyyat baş a çatdı

Paris 2024: Azərbaycanın 2-ci qızıl qələbəsi!

**Ermənistan konstitusiyasında dəyişiklik edəcəyi
təqdirdə Türkiyə ilə münasibətləri yeni mərhələyə
qədəm qoyacaq**

Üçbucağın

**“kor”
bucağı...**

Dövlət Statistika Komitəsi beynəlxalq sertifikatla təltif olunub

Azərbaycana qarşı daha bir “hesabat”...

İndiki Fransa hakimiyyətinin, şəxsən prezident E. Makronun Azərbaycanla qarşı davamlı şəkildə qərəzli siyasət apardığı hər kəsə məlumdur. Elə təsəvvür yarandır ki, tarixi ənənələri olan bu böyük ölkənin başqa problemi yoxdur, işi-gücü kiçik Ermənistanı dəstək verməkdən, postmüharibə mərhələsində Bakı ilə İrəvan arasında başlayan tənzimləmə prosesinə əsassız müdaxilələr etməkdən ibarətdir.

Hakimiyyətin digər qolları, o cümlədən Fransa parlamenti də Makronun Ermənistanı münasibətdə əndazəni aşan davranışlarından nümunə götürərək Azərbaycana fob xorda yer almağa çalışırlar. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, təkcə son vaxtlarda Fransa parlamentində ölkəmizə qarşı bir neçə qərəzli qətnə qəbul olunub. Fransa Senatı özünün pis ənənəsinə bu günlərdə yenidən “sadiqlik” nümayiş etdirib. Belə ki, senatın Xarici Müdaxilələrə dair Tədqiqat Komissiyası...

9-cu iclas - Şuşada...

Şuşada Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında iqtisadi, ticarət və texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiya-nın həmsədri Mikayıl Cəbbarov və BƏƏ-nin iqtisadiyyat naziri, komissiya-nın həmsədri Abdulla Bin Touq Al Marri arasında görüş keçirilib.

İqtisadiyyat Nazirliyindən bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan-BƏƏ arasında münasibətlərin qarşılıqlı dostluq və hörmət prinsiplərinə əsaslandığı, hər iki ölkənin dövlət başçıları-nın siyasi iradəsinin əməkdaşlığın inkişafında mühüm rolunu vurğulanıb. Qeyd edilib ki, qarşılıqlı səfərlər, aparılan müzakirələr əlaqələrin yeni istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsində xüsusi rol oynayır. Diqqətə çatdırılıb ki, bu gün Şuşada 9-cu iclası keçirilən Azərbaycan və BƏƏ arasında Birgə Hökumətlərarası Komissiya, BƏƏ-də Azərbaycanın Ticarət Nümayəndəliyinin və Dubay şəhərindəki Azərbaycan Ticarət Evinin fəaliyyəti işgüzar əlaqələrin...

Dayanıqlı təhlükəsizlik yastığı

2024-cü ilin birinci yarısında Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatları 69,7 milyard dollara yüksəlib. Ehtiyatların əsas suveren yığım institutu olan Dövlət Neft Fondunun rezervləri 6 ay ərzində 3,4 faiz artaraq 58 milyard dollar təşkil edib. Eyni zamanda, Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 1,1 faiz artaraq 11,7 milyard dollara çatıb. Ölkəmizin cəmi ehtiyatlarının əsas sütunu olan hər iki dövlət təşkilatının yığım potensialının artması makroiqtisadi sabitliyin möhkəmlənməsində əsaslı rol oynamaqdadır.

Strateji valyuta rezervlərinin artım dinamikasına töbii ki, ölkə iqtisadiyyatının inkişaf indikatorları öz mühüm təsirini göstərməkdədir. Respublikamızın ixrac imkanlarının artması, dünya bazarında baş verən dəyişikliklər, beynəlxalq valyuta sistemindəki proseslər və digər amillər ölkəmizin valyuta ehtiyatlarının artması üçün təkanverici faktor rolunu oynayıb. Xüsusilə də...

Karbon vergisi tətbiq oluna bilər

Dünyada qlobal istiləşmə problemi, əsasən, istixana qazlarının emissiyası ilə əlaqədar bir çox ölkələr, o cümlədən, Azərbaycan tullantılarını və karbon qazı emissiyalarının azaldılmasını qarşıya hədəf qoyaraq müxtəlif ekoloji layihələrin tətbiqini genişləndirməkdədir. Bu strateji plana əsasən, sənayedə ənənəvi yanacaqdan istifadənin azaldılması və təmiz enerji mənbələrinə keçidin təmin olunması, müasir ekoloji alətlərin geniş tətbiqi nəzərdə tutulur. Bu təşəbbüslər çərçivəsində ölkəmiz 2030-cu ilə qədər qlobal karbon və metan emissiyasını ən azı 30 faiz azaltmağı hədəfləyən birgə beynəlxalq sözləri dəstəkləməkdədir.

Azərbaycan beynəlxalq yaşıl koalisiyanın üzvü kimi qlobal miqyasda geniş vüsət alan “yaşıl iqtisadiyyat” quruculuğunu da yeni dövrün başlıca çağırışlarından hesab edir. Xüsusilə də ölkəmiz COP29-a ev sahibliyi çərçivəsində ətraf mühitin qorunması, sənayeləşmənin...

Dünyanın əsas siyasi gündəmi: yeni müharibə olacaqmı?

**Qərbin Gürcüstanla
bağlı “payız layihəsi”...**

**Venesuelada seçkilər:
görünən və görünməyən tərəflər**

Qeydiyyat başa çatdı

1 sentyabr parlament seçkilərində 26 siyasi partiyadan 25-i iştirak edəcək

Bəlli olduğu kimi, sentyabrın 1-də ölkəmizdə növbədənə parlament

seçkiləri keçiriləcək. Xatırladaq ki, bu il iyunun 20-də Yeni Azərbaycan

Partiyasının İdarə Heyətinin iclasında Milli Məclisin buraxılması və seçki-

yasi iradə. Bəlkə də bu amil seçkidə iştirak üçün ən əsas şərtidir. Seçkidə iştirak edən partiyalar və onların namizədləri yaradılan bu şəraitdən maksimum yararlanırlar. Builki seçkilərin qabağa çəkilməsi isə siyasi partiyaların seçkilərə hazırlıq prosesinə də əsaslı təsir göstərmir. Çünki siyasi partiyalar təşkilat daxilində seçkiyə hazırlıq prosesinə artıq bir müddətdir ki, start veriblər. Bunun nəticəsidir ki, ilk dəfə olaraq seçkilərdə 26 siyasi partiyanın 25-i iştirak edəcək. Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov "Vətəndaşların seçki hüququnun təmini" mövzusunda keçirilən dəyirmi masada bildirib ki, parlament seçkilərində 1000 məntəqədə veb-kameralar quraşdırılacaq. MSK-nın sədri diqqətə çatdırıb ki, ilk dəfə 26 siyasi

lərin daha erkən keçirilməsi təşəbbüsü irəli sürülmüşdü. Milli Məclisin 21 iyun tarixli qərarına əsasən növbədənə seçkilərin təyin edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Prezidentinə müraciət edilib. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinin Plenumu 27 iyun Milli Məclisin bu qərarının ölkə Konstitusiyasına uyğunluğunu yoxlayıb və qərar verib. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənə seçkilərin təyin edilməsi haqqında müvafiq sənəd

481 namizəd qeydə alınıb

rəncama əsasən altıncı çağırış Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin buraxılmasına və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənə seçkilərin 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilməsinə qərar verilib.

Siyasi partiyaların əksəriyyəti seçkidə iştirak edir...

Bu il keçiriləcək parlament seçkiləri xüsusi əhəmiyyətli ilə seçilir - bu seçki müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam təmin olunmuş Azərbaycanda baş tutacaq. Hər bir siyasi təşkilatın yaranmasının əsas məramı kimi önə çıxan şərtlərdən biri sayılan seçkilərdə iştirak etmək, eyni zamanda qələbə qazanmaq üçün konsepsiyaya malik olmaq arzusu bu siyasi marafonu daha da maraqlı edir. Bunun üçün bütün şərtlər mövcuddur - siyasi partiyalar üçün bərabər hüquqlu mübarizə şəraiti yaradılır, namizədlərin seçicilərlə təmasları, öz siyasi platformalarını təqdim etmələri üçün imkanlar formalaşdırılır. Ölkəmizdəki siyasi mühit isə əlverişlidir - azad rəqabətin inkişafı üçün mükəmməl qanunvericilik mövcuddur, müasir seçki təbliğat vasitələrindən (sosial şəbəkələr, mətbuat, internet resursları və s.) və seçki prosesinin şəffaflığını sübut edən ən müasir texnologiyalar (vəb-kameralı məntəqələr, barmaq boyası mexanizmi. Exit-poll və s.) fəal şəkildə istifadə olunur. Ortada yalnız bir şərt qalır - si-

partiyaların 25-i parlament seçkilərində iştirak edəcək. Bu da seçicilər üçün geniş imkanlar yaradır.

Beləliklə, demək olar ki, bütün siyasi qüvvələr bu seçki marafonunda təmsil olunur - bu isə ölkəmizdə siyasi palitrının seçkiyə münasibətini də tam ortaya qoyur. Siyasi partiyaların seçkiyə münasibətində bu qədər aktiv mövqe nümayiş etdirməsi isə ümumilikdə prosesə həm maraq, həm də diqqət qazandırır. Siyasi partiyaların təmsilçiliyi həm də məntəqə və dairələrdə seçkinin daha aktiv müşahidəsini təmin edir - bu isə özlüyündə seçkinin demokratik və şəffaf keçirilməsi istiqamətindəki iradənin daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Eyni zamanda, son bir neçə ildə daha da möhkəmlənən yeni siyasi konfigurasiya ölkəmizdə siyasi qüvvələr arasında yeni münasibətlərin formalaşmasına xüsusi təkan verib. Ölkəmizdə yeni yaranan siyasi konfigurasiyanın əsasında siyasi dialoq mühitinin formalaşdırılması prosesi uğurla inkişaf etdirilir. Bu, Azərbaycanda siyasi sistemi möhkəmləndirmək, siyasi münasibətləri sağlam və gücləndirmək üçün vacib şərtə çevrilir. Görülən işlər istər iqtidar-müxalifət, istərsə də partiyalararası münasibətlərdə yeni mərhələnin yaranmasına rəvac verib.

Siyasi partiyalarla yanaşı, öz təşəbbüsü ilə namizədliyini irəli sürən şəxslər üçün də seçkidə bütün şərait formalaşdırılıb. İstər imza vərəqələrinin əldə edilməsi, istərsə də doldurulması ilə bağlı hər hansı bir etiraz edilməyib - bu hüquqdan istifadə edən bütün namizədlər ölkə qanunvericiliyi çərçivəsində lazımi prosedurları həyata keçirib.

Məzahir Pənahov onu da bildirib ki, deputatlığa namizədliyini irəli sürənlərdən 1200-dən çoxu imza vərəqəsi alıb, təqribən 660 nəfər isə imza vərəqələrini qaytarıb. İndiyədək qeydə alınan namizədlərin sayı 481 nəfərə çatıb.

Vurğulayaq ki, MSK-nın Təqvim Planına əsasən imza vərəqələri və seçki sənədlərinin təqdim edilməsi üçün müddət bu gün, yeni avqustun 2-si başa çatır. Xatırladaq ki, namizədliyin qeydə alınması

Müddət bu gün başa çatır...

üçün sənədlərin təqdim olunması 13 iyul tarixində başlamışdı. Namizədin qeydə alınmasından sonrakı mərhələ isə 9 avqust tarixində seçkiqabağı təşviqatın aparılması ilə başlanır və avqustun 31-i saat 08:00-da dayandırılır. Təqvim Planına əsasən səsvermə gününə azı 20 gün qalanadək, yeni avqustun 12-dək MSK qeydə alınmış namizədlərin seçki dairələri üzrə siyahısının dərc edilməsini təmin etməlidir.

SADIQ

Üçbucağın "kor" bucağı...

Ermənistan konstitusiyasında dəyişiklik edəcəyi təqdirdə Türkiyə ilə münasibətləri yeni mərhələyə qədəm qoyacaq

Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması Cənubi Qafqazın həyatında yeni - sabit və inkişafa yönəlik dövrün başlama perspektivini formalaşdırır. Regionda 4 ildir ki, davam edən və özünün məntiqi nəticəsinə yaxınlaşan proses bu gün yeni iqtisadi-siyasi nizamı ortaya çıxarır - bu isə Cənubi Qafqazın stabil və sabit məkan kimi şöhrət qazanması, tanınması, global layihələrin bizim coğrafiyada təşəkkül tapması üçün həm də bir əsas çevrilir. Azərbaycanda yürüdülməli dövlət siyasəti və

bu siyasətin əsas prioritet istiqamətləri Cənubi Qafqaz üçün inkişaf tempi perspektivi vəd edir. Bəli, sülhün imzalan-

masına bir addım qalmış mənzərə təxminən bu formada - Azərbaycan dünyanın yeni iqtisadi münasibətlər sis-

temində özünəməxsus yerə malik olan Cənubi Qafqaz evinin inşası üçün səy göstərir, bu yolda ortaya çıxan maneə-

də bölgə dövlətlərinin mövqeyinin Azərbaycanla münasibətlərin normallaşmasına əsaslandığını vurğulayırlar.

ləri aradan qaldırmaq üçün bütün diplomatik, iqtisadi, siyasi nəqlərdən istifadə edir. Verilən bəyanatlar, səs-ləndirilən fikirlər bu prioritetin nə qədər ciddi olması ilə yanaşı uğur qazanma ehtimalının da böyüklüyünü ortaya qoyur. O baxımdan ki, bölgənin əsas siyasi-iqtisadi oyunçuları açıq şəkildə gələcək şəkillənmənin məhz sülhə bağlı olduğunu bildirir - xüsusilə, Ermənistanla münasibət-

Sülh prosesinə paralel Ankara-İrəvan danışıqları...

İrəvan isə Azərbaycanla imzalayacağı sülhə daha həssas yanaşmalıdır - çünki bu sənəd həm də Ermənistanın Türkiyə ilə münasibətlərinin yeni müstəvidə inkişafına imkan yaradacaq. Bəlli olduğu kimi, Azərbaycanla aparılan sülh danışıqları ilə paralel Ermənistan həm də Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşmasına əsaslanan görüşlər keçirir. Bununla bağlı 2021-ci ilin sonunda həm Türkiyə, həm də Ermənistan qarşılıqlı olaraq danışıqlar aparması üçün xüsusi nümayəndə təyin edib - bu, Türkiyə tərəfindən diplomat Sərdar Kılıç, Ermənistan tərəfindən isə Ruben Rubinyana tapşırılıb. Bu günə qədər səfir Sərdar Kılıç və Ermənistan parlamentinin sədr müavini Ruben Rubinyan arasında beş görüş baş tutub. Birincisi görüş

2022-ci ilin yanvarın 14-də Moskvada, digər üçü isə həmin ilin fevralın 24-də, mayın 3-də və iyulun 1-də Avstriyanın paytaxtı Vyanada reallaşmış. Son görüş isə bir neçə gün öncə iki ölkənin ortaq sərhədində yerləşən Alican-Marqara sərhəd qapısında baş tutub. Tərəflər əvvəlki görüşlərində razılaşdırılmış məsələləri təsdiqləyiblər. Münasibətlərin tam normallaşmasına aparən prosesi heç bir ilkin şərt olmadan davam etdirməyə razılıq hər iki tərəfdən təsdiqlənib. Beləliklə, Ermənistan Azərbaycanla sülhə nail olacağı təqdirdə həm də Türkiyə ilə yeni münasibətlər quracaq - bu isə, İrəvan üçün olduqca mühüm siyasi-iqtisadi əhəmiyyət daşıyır.

Ankara da müəyyən ssenari hazırlayacaq

Qeyd edək ki, Ankara-İrəvan münasibətlərinin normallaşması, razılıqların əldə olunması prosesi Azərbaycanın mövqeyinin nəzərə alınması fonunda aparılır. Çünki Türkiyə birmənalı şəkildə bu prosesdə Azərbaycanın maraqları çərçivə-

sində hərəkət edəcəyini hər zaman açıqlayıb. İstər Türkiyənin keçmiş XİN rəhbəri Mövlud Çavuşoğlu, istərsə də hazırkı nazir Hakan Fidan hər zaman bildirib ki, Azərbaycanın Zəfərinin yaratdığı münbit şəraitdən davamlı sülh üçün istifadə edilir. Türkiyə rəsmiləri xüsusi olaraq qeyd edirlər ki, Türkiyə ilə Ermənistan arasındakı danışıqların nəticəsi məhz Azərbaycanla bağlanan sülhdən asılıdır. Yeri gəlmişkən, Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan "Sabah" nəşrinə müsahibəsində bildirib ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında görüşlər davam edir. O qeyd edib ki, münasibətlərin normallaşacağı təqdirdə Ankara da müəyyən ssenari hazırlayacaq: "Yekunda pozitiv ssenarini həyata keçirə, yəni Ermənistanla sərhədi açma bilirik".

Konstitusiyaya dəyişərsə...

Vurğulandığı kimi, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün yaranması fonunda İrəvan-Ankara münasibətlərinin də yeni mərhələyə qədəm qoyması bütövlükdə regionun iqtisadi gələcəyi üçün mühüm perspektiv yaradır. Bu, xüsusilə Ermənistan üçün vacib şərtə çevrilir - hazırkı gərgin global kataklizmlər dövründə Ermənistan özünü bölgədə inkişafdan məhrum etməklə intihara doğru yol almış olar. İndiki məqamda, Azərbaycanın sülh təşəbbüslərinə səmimi qarşılıq vermək, manipulyasiyaya əl atmamaq Ermənistan üçün həm yeganə, həm də ən effektiv çıxış yoludur. Çünki 2 ildən artıqdır ki, müzakirə edilən və fundamental mövzuları dəyişməyə də üzəndə iş aparılan sülh şərtləri beynəlxalq hüquqa söykənəklə, mövcud həqiqətləri əks etdirməklə yanaşı, Ermənistanın özünü real dövlət olaraq təsdiqləməsi üçün yeni zəmin yaradır - burada yer alan müddəalar Ermənistanın global arenada suveren dövlət kimi yer tapması üçün şəraitin formalaşdırılması deməkdir. Eyni zamanda, bu amil Ermənistanın gələcəkdə dövlətçilik ənənəsinin yaranması üçün zəmindir - dövlətlərin bir-birlərinin suverenliyini, ərazi bütövlüyünü, beynəlxalq sərhədlərini toxunulmazlığını və siyasi müstəqilliyini qarşılıqlı şəkildə tanıması Ermənistanın xilas yoludur. Ermənistanın Azərbaycan ilə sülh bağlaması, sərhədlərini müəyyənləşdirməsi rəsmi İrəvanın dövlət kimi

Bu çatışmazlıq aradan qaldırılmalıdır

Söhbət ondan gedir ki, Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsinin preambulasında "Ermənistan SSR Ali Sovetinin və Dağlıq Qarabağ Milli Şurasının 1 dekabr 1989-cu il tarixli "Ermənistan SSR-yə yenidən birləşmək haqqında" birgə qərarı qərar yer almaqdadır. Yəni, rəsmi olaraq Ermənistan hələ də 4.4 min kv km-lik Azərbaycan torpağına iddia ortaya qoyur. Türkiyəyə qarşı iddialara gəldikdə isə, bu ölkənin gerbində yer alan yer-siz iddia ilə yanaşı, konstitusiyada 1915-ci ildə Os-

manlı dövlətdə qondarma "erməni soyqırımı"nın beynəlxalq səviyyədə tanınmasına nail olunması da vurğulanır. Eyni zamanda, bu sənəddə Ermənistanın 1918-ci ildə qurulan Ermənistan dövləti ilə əlaqəsinə də toxunulmur. Yəni, Ermənistan bölgədə özünü suveren və müstəqil dövlət kimi sübut etmək, qonşuları ilə normal münasibət yaratmaq, bölgənin bir parçasına çevrilmək istəyirsə, əsas sənəddəki bu çatışmazlıqları aradan qaldırmalıdır.

P.İSMAYILOV

YAP-ın MSK-da məşvərətçi səs hüquqlu üzvü təsdiq edilib

Mərkəzi Seçki Komissiyasının növbəti iclası keçirilib

Avqustun 1-də Məzahir Pənahovun sədrliyi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının növbəti iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə komissiyanın iyulun 27-də keçirilmiş iclasının protokolu təsdiq edilib.

Sonra sentyabrın 1-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respub-

likasının Milli Məclisinə növbədənəknər seçkilərdə Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasına təyin olunan məşvərətçi səs hüquqlu üzvün təsdiq edilməsinə qərar verilib.

Daha sonra iclasda 23 sayılı Nəsimi - Səbail, 69 sayılı Biləsuvar və 96 sayılı Goranboy - Naftalan seçki dairələri dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişiklik edilib.

Beynəlxalq müşahidə missiyası və media subyektləri nümayəndələrinin qatıldığı iclasda qarşıdan gələn seçkilərlə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyasına daxil olmuş müraciətə də baxılıb. Seçki qanunvericiliyi ilə müəyyənəndirilmiş müddətdə və qaydada iclasa çıxarılan müraciət, maraqlı subyektdən də iştirakı ilə komissiya üzvləri tərəfindən geniş müzakirə edildikdən sonra müvafiq qərar qəbul olunub.

İclasda, həmçinin Milli Məclisə seçkilərə hazırlıq istiqamətində proseslərin qanunvericiliyin tələblərinə uyğun gedişi və komissiya tərəfindən ardıcıl, sistemli şəkildə reallaşdırılan layihələr barədə məlumat verilib, müxtəlif məsələlərə dair statistik göstəricilər diqqətə çatdırılıb, cari məsələlərə baxılıb.

Dövlət Statistika Komitəsi beynəlxalq sertifikatla təltif olunub

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi gender statistikası sahəsində əldə olunmuş nailiyyətlərə görə BMT-nin Gender Bərabərliyi və Qadınların Sosial İhtiyatlarının Artırılması Təşkilatı

tı tərəfindən sertifikatla təltif olunub.

Bu barədə AZƏRTAC-a Dövlət Statistika Komitəsinin İnformasiya və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinə məlumat verilib.

Azərbaycana qarşı daha bir “hesabat” ...

BTQ neokolonializmə qarşı mübarizəni müdafiə edir

Fransa isə öz kolonial keçmişini ört-basdır etməyə çalışır

İndiki Fransa hakimiyyətinin, şəxsən prezident E.Makronun Azərbaycana qarşı davamlı şəkildə qərəzli siyasət apardığı hər kəsə məlumdur. Elə təəssüfverəni ki, tarixi ənənələri olan bu böyük ölkənin başqa problemi yoxdur,

iş-gücü kiçik Ermənistanə dəstək verməkdən, postmüharibə mərhələsində Bakı ilə İrəvan arasında başlayan tənziqləmə prosesinə əsassız müdaxilələr etməkdən ibarətdir.

Hakimiyyətin digər qolları, o cümlədən

Fransa parlamenti də Makronun Ermənistanə münasibətdə əndazəni aşan davranışlarından nümunə götürərək Azərbaycana fob xorda yer almağa çalışır. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, tək cəmiyyət son vaxtlarda Fransa parlamen-

tində ölkəmizə qarşı bir neçə qərəzli qətnamə qəbul olunub. Fransa Senatı özünün pis ənənəsinə bu günlərdə yenidən “sadiqlıq” nümayiş etdirib. Belə ki, senatın Xarici Müdaxilələrə dair Tədqiqat Komissiyası tərəfindən dərc

olunan “Zərərlə Xarici Müdaxilələrə qarşı Mübarizə. Bütün millətin yeni soyuq müharibəyə qarşı səfərbərliyi” adlı ilk hesabatında ölkəmizlə bağlı real-lyqdan uzaq olan fikirlər yer alıb.

Qərəzli və əsassız hesabat

Azərbaycanın siyasəti həmişə beynəlxalq hüquqa və ədalət prinsipinə əsaslanıb. Ölkəmizin təxminən otuz il əhatə edən qısa müstəqillik tarixində həyata keçirdiyi siyasət və qazandığı uğurlar hər kəsə məlumdur. Bəli, Azərbaycan daxili və xarici siyasətində sırf milli maraqlardan çıxış edir, cəmiyyətin sosial sifarişləri əsas götürür və kənardan, hansısa güc mərkəzlərindən gələn diktələri qəbul etmir. Müstəqillik və suverenlik bizim siyasətimizin qırmızı xəttini təşkil edir. Haradək bu xətt pozulur, orada dövlətimizin, cəmiyyətimizin qarşısında müqavimətini özünü göstərir. Respublikamız müstəqillik tarixində bütün uğurlarına, o cümlədən də ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasına məhz bu yolla nail olub. Vaxt var idi, Fransanın da həmsədr dövlətlərdən biri olduğu ATƏT-in Minsk qrupu işğal nəticəsində formalaşmış keçmiş status-kvonun sonsuzluğadək saxlanmasına nail olmaq üçün “fəaliyyətlər” sərgiləyirdi. Azərbaycan bununla barışmadı və öz gücünə ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tam təmin etməyə nail oldu.

İndi postmüharibə dövrünü yaşayırıq. Azərbaycanın yaratdığı real-lyqlar regionun təhdidlərdən, müharibə risklərindən qurtulması üçün münbət zəmin formalaşdırıb. Azərbaycan qalib statusuna rəğmən, hər hansı bir şərt irəli sürmədən Ermənistanə sülh təklif edir. Ölkəmizin dəyişməz mövqeyi belədir ki, regionun xoşbəxt gələcəyi məhz sülhdən, sabitlikdən keçir. Belə görünür ki, Fransanın Makron hakimiyyəti Azərbaycanın müstəqillik prinsipinə və xoş niyyətə əsaslanan mövqeyinə qəbul edə bilmir, buna görə də Ermənistan üzərindən sülhə təhdidlər yaratmağa çalışır. Bu ölkənin Ermənistanə öldürücü silahlar tədarük etməsinin başqa anlamı yoxdur. Makron iqtidarı özünün bədnam əməllərini Azərbaycanla həqiqətdən uzaq olan qarayaxmalar ünvanlamaqla pərdələməyə çalışır. Bu isə mümkün olmur, belə bəd əməllər Yelisey Sarayının özünün ifşası ilə nəticələnir. Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov Fransa Senatının Xarici Müdaxilələrə dair Tədqiqat Komissiyası tərəfindən dərc olunan “Zərərlə Xarici Müdaxilələrə qarşı Mübarizə. Bütün millətin yeni soyuq müharibəyə qarşı səfərbərliyi” adlı ilk Hesabatın verdiyi şərhində bu kimi məqamlara diqqət çəkərək vurğulayıb: “Təəssüf hissi ilə qeyd edirik ki, sözügedən hesabatda Azərbaycan, eləcə də Bakı Təşəbbüs Qrupu (BTQ) ilə bağlı yer alan iddialar qərəzli, qeyri-obyektiv və əsassızdır. Hesabatda Azərbaycanın “bütün azimutlardan” təhdid edən yeni rəqib dövlət kimi qeyd olunması ölkəmizin beynəlxalq sülh və sabitlik naminə apardığı fəaliyyətləri tamamilə yanlış bir kontekstdə göstərməyə xidmət edir və Fransa ictimaiyyətini bilərəkdən çaşıdıraraq Azərbaycanı düşmən obrazında təqdim etməyə, eləcə də BTQ-nin dekolonizasiya istiqamətində dünyada gördüyü böyük işləri məqsədlilik şəkildə ləkələməyə hesablanıb”.

Fransanın üz qarası - sümürmə siyasəti

Fransa Senatının Xarici Müdaxilələrə dair Tədqiqat Komissiyasının bədnam hesabatında hədəfə aldığı BTQ-nin əsas missiyası kolonializm və neokolonializm siyasətinin fəsadlarını dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq, müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkən xalqlara apardığı ədalətli mübarizədə beynəlxalq hüquq çərçivəsində dəstək göstərməkdir. Yaranmasından bir il keçməsinə baxmayaraq, BTQ BMT-nin Nyu-York, Cenevrə və Vyanadakı qoragahlarında və dünyanın müxtəlif ölkələrində 10-dan çox beynəlxalq konfrans təşkil edib. Bu tədbirlərdə iştirakçılar Fransanın kolonial və neokolonial cinayətlərini ifşa edən məlumatlar təqdim edib, müvafiq peticisiyalara start veriblər. Abbas Abbasov şərhində qeyd edib ki, BTQ yalnız müstəmləkəçilik, neokolonializmə qarşı mübarizəni müdafiə edir və heç bir halda Fransa cəmiyyətinin destabilizasiyasını hədəfləmir. “Əksinə, Fransa daxili problemlərini başqalarının üzərinə atmaq üçün bəhanələr axtararaq beynəlxalq münasibətləri gərginləşdirməkdə və müstəmləkəçilik siyasətinin törətdiyi ədalətsizliklərdən diqqəti yayındırmaq siyasəti həyata keçirir. Bu siyasət Yeni Kaledoniya, Fransız Polineziyası və Korsika kimi bölgələrdə insan hüquqlarının pozulması, iqtisadi bərabərsizliyin artması və mədəniyyətlərin yox olması ilə nəticələnir. Fransa bu ərazilərdəki xalqların haqlı mübarizəsini görməzdən gələrək, öz kolonial keçmişini ört-basdır etməyə çalışır ki, bu da beynəlxalq əhdəklərə əməl etməmək deməkdir”, - deyərək vurğulanır.

Həqiqətdən də, Fransanın XXI əsrdə müstəmləkə və sümürmə siyasətinə “sadiq” qalması bu

Bu gün dünyada ölkələr və xalqlar arasında dini ittiqlaflar yaranması meylləri artıb ki, bu da bəşəriyyətin gələcəyi üçün çox təhlükəlidir. Xüsusilə də Qərbdə İslam dünyasına qarşı hücumlar koskin şəkildə artıb və İslamofobiya pik həddə çatıb. Son bir ildə dünya-

da baş vermiş bütün anti-İslam təzahürlərinin 80 faizi Avropa ölkələrini pəynə düşür.

Makron hakimiyyəti də müsəlmanlara qarşı açıq-aşkar təzyiq və diskriminasiya siyasəti yürüdür. Fransanın onilliklər boyunca Afrikada davam etdirdiyi müstəmləkə siyasətinin həm də irqçiliyə əsaslandığı heç kəsə sirr deyil. Bu ölkədə müxtəlif auditoriyalarda müsəlmanların Fransa cəmiyyətini zəbt etmələrinə dair mesajlar verilir. Eyni zamanda, İslam dininə mənsub insanlardan məsafə saxlanılır və onlar potensial terrorçu kimi təqdim edirlər.

Fransanın siyasi hakimiyyəti İslam dünyasına nifrətlə yığılan münasibətini adətən bu ölkədə nəşr olunan “Charlie Hebdo” jurnalı vasitəsilə ifa-

ölkə üçün utanverici bir faktıdır. Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin təxminən 500 illik tarixi var. Bu ölkə istilalar sayəsində Afrikanın qərbində və şimalında 20-dən çox ölkəni öz təsir dairəsinə qatmağa nail olub. Afrikanın ərazilərinin təxminən 35 faizi 300 il ərzində tamamilə Fransanın nəzarətində qalıb. Təbii ki, zaman ötdükcə Fransa müstəmləkəçilik siyasətində müəyyən forma dəyişiklikləri etmək məcburiyyətində qalıb. Ancaq zaman və forma dəyişsə də, ənənəvi müstəmləkəçilik neokolonializmlə əvəzlənsə də, üzqarəsi siyasətin mahiyyəti dəyişməyib. Fransa Senegal, Niger, Kamerun və Mavritaniya kimi bir çox Afrika ölkələrində, xüsusilə də Əlcəzair və Ruandada daxili qarşıdurma və soyqırımı üçün məsuliyyət daşıyır.

Əlcəzairin 132 il davam edən işğal dövründə 1,5 milyondan artıq insan Fransa dövləti tərəfindən qətlə yetirilib, bu səbəbdən ölkə “1,5 milyon şəhid ölkəsi” adlandırılır. Fransız ordusunun törətdiyi qətlamların miqyası və coğrafiyası o qədər genişdir ki, sadalamaqla bitirmək çətinir. Mərakeş, Tunis, Mali, Cibuti, Nigeriya, Çad, Senegal, Vietnam, Qəmə adaları, Haiti və digər ölkələr bu gün də bu işğalın ağır fəsadlarını hiss edirlər.

Fransa keçmiş müstəmləkələrində kolonializmin yeni üsullarını, o cümlədən iqtisadi asılılıq vasitələrini işə salmaqla yanaşı, tez-tez hərbi müdaxilələrdən də çəkinmir. Son illərdə Yelisey Sarayı Burkino-Faso, Mərkəzi Afrika Respublikası, Çad və Malidə bu vasitəyə əl atıb. Ümumiyyətlə, Fransa 1960-cı ildən 1990-cı illərin ortalarına qədər 122 dəfə Afrika ölkələrinə hərbi müdaxilə edib. Sonuncu dəfə rəsmi Paris bir qədər bundan əvvəl bədnam “konstitusiyalı islahatlarına” qarşı çıxan yerli kanak xalqının etirazlarını yatırımaq üçün Yeni Kaledoniyağa hərbi qüvvələr göndərdi. Hərbi müdaxilə insan faciələri ilə nəticələnsə də, kanak xalqı milli kimliyini qorumaq naminə mücahidlərdən geri çəkilmədi və Makron “islahatları” müvəqqəti qaydada dayandırmaq məcburiyyətində qaldı.

Makron iqtidarının din faktorundan sui-istifadə etmək cəhdi

də edir. Nəşrin səhifələrində dəfələrlə İslam dinini, Məhəmməd peyğəmbəri ələ salan karikaturalar yerləşdirilib.

Lakin Makron iqtidarı yenə də adını özünə qoymaqdan çəkinmir. Məlumdur ki, bütünlüklə İslamofobiya yuvarlanan Yelisey Sarayı Azərbaycanla Ermənistan arasında yaşanan gərginliklərə həm də bir “xristian notları” əlavə etmək istəyir. Bu qanunla Makron özü haqqında Avropada “xristian təəssübkeşi” obrazı formalaşdırmaq cəhdində bulunur. Pis nümunə tez yayılır, deyirlər. Acınacaqlı hal ondan ibarətdir ki, bəzi ölkələr və təşkilatlar da Makronun pis nümunə götürməklə “xristian klubu” qismində çıxış edirlər. Bu təhlükəli məqama diqqət çəkən A.Abbasov vurğulayıb: “Fransa-ya qarşı “islamofobiya” mövzusu ilə bağlı fəaliyyət göstərilməsi iddiası ölkəmizin və BTQ-nin öz müstəqil mövqeyini ifadə etməsinə yönəlmis yeni bir dezinformasiyadır. Bu iddialar BTQ-nin fəaliyyətini dini kontekstdə marginalaşdırmaq və “küncə sıxaraq” ənənəvi dini don geydirmək niyyətindən xəbər verir. Bildiririk ki, BTQ-nin fəaliyyətində dinə və ya etnik mənsubiyyətə əsaslanan ayrı-seçkilik yer almır, əksinə, təşkilat bütün xalqların azadlıq və hüquqlarının təmin etmək üçün din, dil, etnik mənsubiyyətdən asılı olmayaraq, bütün müstəmləkə xalqlarının azadlıq mübarizəsini beynəlxalq hüquq çətri altında dəstəkləyir və əməkdaşlığı təşviq edir.

Biz Fransa hökumətinin müstəmləkələrdəki insanların haqlı tələblərini dinləməyə və onlara əməl etməyə, habelə BTQ-nin qaldırdığı müstəmləkələrlə bağlı haqlı iradları qəbul etməyə çağırırıq”.

Mübariz FEYİZLİ

Yegənə BAYRAMOVA

Məlum olduğu kimi, bu ilin noyabr ayında ölkəmiz mühüm tədbirə - COP29-a ev sahibliyi edəcək. Ötən gün

Nazirlər Kabineti (NK) “Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29), Kioto Protokolunun Tərəflər

Nazirlər Kabineti qərar verdi

Payız tətilinin vaxtı dəyişdirildi

Görüşünün 19-cu sessiyasının və Paris Sazişinin Tərəflər Görüşünün 6-cı sessiyasının keçiriləcəyi dövrdə Azərbaycan Respublikasının ərazisində fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin təşkilinə dair əlavə tədbirlər barədə” qərar verib.

Yeni qərara əsasən, COP29-la əlaqədar olaraq respublika ərazisindəki orta və ali təhsil müəssisələrində tədris prosesi 10 gün ərazidə fərqli qaydada

keçiriləcək.

Universitetlər distant təhsilə keçir...

Məlum qərarla peşə, orta ixtisas və ali təhsil pillələri üzrə - Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron rayonunda 2024-cü il noyabrın 12-dən 22-dək təhsil distant (məsafədən) formada olacaq.

Elm və təhsil Nazirliyi yuxarıda qeyd edilənlər nəzərə alınmaqla təhsil proqramlarının təhsil alanlar tərəfindən tam mənimsənilməsinə təmin etmək

məqsədlə müvafiq tədbirlər həyata keçirilməlidir.

Payız tətilinin vaxtı dəyişdi...

Eyni zamanda NK-nin məlum qərarı ilə respublika ərazisində fəaliyyət göstərən ümumi təhsil pilləsi üzrə təhsil müəssisələrində (xüsusi təhsil müəssisələri istisna olmaqla) payız tətilinin vaxtı dəyişib. Qərara əsasən, ümumi təhsil pilləsi üzrə -2024-cü il noyabrın 12-dən 22-dək payız tətili olacaq. Qeyd edək ki, əvvəl bu müddət noyabrın 16-dan 20-dək idi.

9-cu iclas - Şuşada...

Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədrləri iclasın yekunlarına dair Protokolu imzalayıblar

Şuşada Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında iqtisadi, ticarət və texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədri Mikayıl Cəbbarov və BƏƏ-nin iqtisadiyyat naziri, komissiyanın həmsədri Abdulla Bin Touq Al Marri arasında görüş keçirilib.

İqtisadiyyat Nazirliyindən bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan-BƏƏ arasında mü-

nasibətlərin qarşılıqlı dostluq və hörmət prinsiplərinə əsaslandığı, hər iki ölkənin dövlət başçılarının siyasi iradəsinin əməkdaşlığın inkişafında mühüm rolunu vurğulanıb. Qeyd edilib ki, qarşılıqlı səfərlər, aparılan müzakirələr əlaqələrin yeni istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsində xüsusi rol oynayır. Diqqətə çatdırılıb ki, bu gün Şuşada 9-cu iclası keçirilən Azərbaycan və BƏƏ arasında Birgə Hökumətlərarası Komissiya, BƏƏ-də Azər-

baycanın Ticarət Nümayəndəliyinin və Dubay şəhərindəki Azərbaycan Ticarət Evinin fəaliyyəti işgüzar əlaqələrin inkişafına xidmət edir.

İkitərəfli görüşdə əməkdaşlığın inkişafı üçün böyük potensial olduğu diqqətə çatdırılıb, qarşılıqlı ticarət həcmünün daha da artırılması və strukturunun şaxələndirilməsinin önəmi vurğulanıb. Yaşıl enerji və turizm üzrə potensial investisiya layihələri, Azərbaycan-BƏƏ arasında Hərtərəfli İqtisadi Tərəfdaşlıq Sazişinin imzalanması istiqamətində həyata keçirilən danışıqlar barədə müzakirələr aparılıb.

Daha sonra Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında iqtisadi, ticarət və texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 9-cu iclası keçirilib.

İclasda çıxış edən iqtisadiyyat naziri, Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədri Mikayıl Cəbbarov Azərbaycanla BƏƏ arasında tərəfdaşlığın istər dövlətlərarası, istərsə də işgüzar dairələr arasında uğurla inkişaf etdiyini, ticarət dövriyyəsinin həcmünün artdığını və birgə təşəbbüslərin müsbət nəticələr verdiyini diqqətə çatdırıb.

Tədbir iştirakçılarının ölkəmizdə yaradılmış əlverişli biznes və investisiya mühiti, sənaye zonalarının fəaliyyəti və Ələt Azad İqtisadi Zonasının imkanları, xarici sərmayədarlar üçün yürüdülmüş “açıq qapı” siyasəti barədə məlumat verilib, BƏƏ investorları təbiiq olunan investisiya təşviqi mexanizmlərindən faydalanmağa, birgə layihələrin icrasına dəvət edilib.

BƏƏ-nin iqtisadiyyat naziri, komissi-

yanın həmsədri Abdulla Bin Touq Al Marri Azərbaycana səfərdən və komissiyanın iclasının Şuşa şəhərində təşkilindən məmnunluğunu ifadə edərək, ölkəmizin böyük inkişafa nail olduğunu, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə əhəmiyyətli enerji, nəqliyyat və logistika layihələrinin reallaşdırıldığını vurğulayıb. Ölkələrimiz arasında çoxsahəli əməkdaşlığın gücləndirilməsi üçün həyata keçirilən tədbirlərin yeni birgə layihələrin reallaşdırılmasına, iqtisadi-ticarət münasibətlərimizin inkişafına töhfə verəcəyinə əminlik ifadə edilib.

Tərəflər iki ölkə arasında tərəfdaşlığın gücləndirilməsi, yaşıl enerji və digər sahələrdə birgə təşəbbüslərin reallaşdırılması, COP29 çərçivəsində potensial əməkdaşlıq istiqamətləri kimi məsələləri müzakirə ediblər.

İclasda Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında iqtisadi, ticarət və texniki əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 9-cu iclasının yekunlarına dair Protokol imzalanıb. Sənədi Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədrləri - Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və BƏƏ-nin iqtisadiyyat naziri Abdulla Bin Touq Al Marri imzalayıblar. Sənəddə ticarət-investisiya, KOB-ların dəstəklənməsi, innovasiya və rəqəmsallaşma, enerji, o cümlədən yaşıl enerji, sənaye, kənd təsərrüfatı, qida təhlükəsizliyi, ətraf mühit, meliorasiya və su idarəçiliyi, nəqliyyat-logistika, rabitə və yüksək texnologiyalar, elm və təhsil, turizm, səhiyyə, mədəniyyət və s. sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Strateji valyuta ehtiyatlarımız 70 milyard dollara çatmaqdadır

2024-cü ilin birinci yarısında Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatları 69,7 milyard dollara yüksəlib. Ehtiyat-

Dayanıqlı təhlükəsizlik yastığı

ların əsas suveren yığım institutu olan Dövlət Neft Fondunun rezervləri 6 ay ərzində 3,4 faiz artaraq 58 milyard dollar təşkil edib. Eyni zamanda, Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 1,1 faiz artaraq 11.7 milyard dollara çatıb. Ölkəmi-

zin cəmi ehtiyatlarının əsas sütunu olan hər iki dövlət təşkilatının yığım potensialının artması makroiqtisadi sabitliyin möhkəmlənməsində əsaslı rol oynamaqdadır.

Strateji valyuta rezervlərinin artım

dinamikasına təbii ki, ölkə iqtisadiyyatının inkişaf indikatorları öz mühüm təsirini göstərməkdədir. Respublikamızın ixrac imkanlarının artması, dünya bazasında baş verən dəyişikliklər, beynəlxalq valyuta sistemindəki proseslər və

digər amillər ölkəmizin valyuta ehtiyatlarının artması üçün təkanverici faktor rolunu oynayır. Xüsusilə də COVID-19 böhrandan 2 il sonra dünya iqtisadiyyatında canlanmanın müşahidə olunması neft bazarında qiymətlərin sabitliyinin möhkəmlənməsinə və yanacaq ixrac edən ölkələrin nəql imkanlarının artmasına səbəb olub ki, bu amil də Azərbaycanın ümumi gəlirlərinə öz təsirini göstərib.

ÜDM-in təxminən 70 faizi...

Hazırda Azərbaycanın strateji ehtiyatlarının 80 faizi Dövlət Neft Fonduna (DNF) məxsusdur və rezervlərin artım dinamikasını əsas etibarilə Fond müəyyən edir. Məsələn ondadır ki, son aylarda Azərbaycanın neft istehsalının və ixracının azalmasına baxmayaraq, Neft Fondunun aktivlərində heç bir azalma baş verməyib. Belə ki, Fondun ilk yarımillikdə neft və qaz sazişlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı gəlirləri 6,4 milyard manat, bonus ödənişlərindən 775 milyon manat, tranzit gəlirləri və akr-hesabı ödənişlərdən 3,9 milyon manat əldə edilib və bu, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 10 faizdən çox azalmadır. Ancaq Fond bu dövrdə bütün büdcə öhdəliklərini artıqlaması ilə yerinə yetirib və valyuta vəsaitlərinin mükəmməl idarə edilməsi sayəsində 3 milyard manata yaxın qazanc əldə edib. DNF xarici ölkələrin nüfuzlu bank və maliyyə institutlarına, daşınmaz əmlak bazarına, səhm və qiymətli kağızlara, eləcə də qızılə yatırım edərək homin aktivlərin idarə olunmasından isə 1,8 milyard dollar və ya 2,9 milyard manat gəlir əldə edib. Bu isə o deməkdir ki, Fond gəlirlərinin təxminən 32 faizini beynəlxalq maliyyə bazarlarında yerləşdirdiyi aktivlərin idarə olunmasından qazanır. Bu amil valyuta yığımının gələcək artımı üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. DNF, həmçinin, süni intellekt texnologiyasındakı irəliləmələr və bu istiqamətdə optimist gözləntiləri nəzərə alaraq informasiya texnologiyaları sahələrinə əhəmiyyətli

zervlərin böyüməsinə səbəb olmaqdadır. Bununla yanaşı, Azərbaycanın güclü maliyyə vəziyyətinin təmin olunmasında qeyri-enerji amillərinin də təsiredici rolu az deyil. Belə ki, Azərbaycan-da neft hasilatı həcmələrinin azaldılması və enerji gəlirlərinin əvvəlki illərə nisbətən aşağı düşməsinə baxmayaraq, qeyri-neft sektorunun güclü artımı ilə maliyyə gəlirlərinin artımı kompensasiya edilib ki, bu da, büdcə xərclərinin neft daxilolmalarının azalması və digər mənbələr hesabına stimullaşdırılmasına səbəb olub. Bu tendensiyanın qarşısında illərdə davam edəcəyi gözlənilir ki, bu da maliyyə sabitliyinin qeyri-neft dayaqları üzərində köklənməsinə işarədir. Bu xüsusi növbəti illər ərzində Azərbaycanın fiskal və tədiyyə balansının müsbət səviyyəsi dəstəklənəcəkdir.

Hazırda Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatlarının həcmi ÜDM-in təx-

liq əmsalı da xüsusi rol oynayır. Belə ki, ölkəmizin suveren aktivlərinin 70 milyard dollara yaxınlaşması uzunmüddətli güclü maliyyə sabitliyi əmsalı kimi xarakterizə olunur. Respublikamızın valyuta ehtiyatlarının həcmi dövlət borcunu dəfərlə üstələyir ki, bu da davamlı və uzunmüddətli layihələrin maliyyələşməsinə təmin edir və güclü maliyyə ehtiyatları bütün iqtisadi və sosial hədəflərə çatmağa imkan verir.

Manatın məzənnəsi sabit qalacaq

Strateji valyuta rezervlərinin artım dinamikası və dayanıqlılığı həm də Azərbaycanın milli valyuta ehtiyatlarının təminatında və sabitliyində də əhəmiyyətli rol oynayır. Belə ki, valyuta ehtiyatları Azərbaycanın

də bu həcmdə valyuta rezervlərinə malik ölkə böhranın hər hansı bir təsirini tamamilə məhdudlaşdırmaq iqtidarına malikdir.

Güclü strateji ehtiyatlar portfeli manatın xarici valyuta qarşısında məzənnəsinə ciddi təsir və təzyiq

edəcək amilləri tamamilə neytrallaşdırır. Proqnozlara görə, Azərbaycan manatının məzənnəsi ortamüddətli perspektivdə indiki nisbətdə qalacaq və bu, həm də bəzi dairelərdə yayılan devalvasiya söyləmələrinin gerçəklikdən uzaq olmasını əsaslandırır. Manatın məzənnəsi 2027-ci ilədək sabit qalacaq. Buna görə də

ölkəmizdə güclü valyuta blokunun formalaşması manatın sabit məzənnəsinin qorunmasına uzunmüddətli təminat funksiyasını daşıyacaq. Göründüyü kimi, Azərbaycan hökumətinin valyuta sərəvətlərinin səmərəli şəkildə həm idarəetməyə verilməsi, həm də istifadə olunması ilə bağlı yürütdüyü siyasət makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin möhkəmlənməsi fonunda mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dayanıqlı iqtisadi artımın və iqtisadiyyatın modernizasiyasının təmin olunmasına xidmət edən siyasətin həyata keçirilməsi, dünyada maliyyə böhranının kəskinləşməsinə baxmayaraq, Azərbaycanın bu təsirlərdən kənarda qalması ilə nəticələnməkdədir.

E.CƏFƏRLİ

Azərbaycan COP29-a ev sahibliyi etməklə...

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Yeganə BAYRAMOVA

Azərbaycan global tədbirə ciddi hazırlıq mərhələsindədir. Söhbət noyabrda paytaxtda keçiriləcək BMT-nin İklim Dəyişikliyi Üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasından (COP29) gedir. Azərbaycanda ekologiya-nın qorunması, təbiiyyətə qayğı, yaşıl dünyanın inkişaf etdirilməsi istiqamətində atılan addımlar dünyaya real nümunədir. Bu baxımdan COP29 dünyada baş verən təbii fəlakətlərin, iqlim dəyişikliklərinə səbəb olan amillərin aradan qaldırılması yollarını müzakirə edəcək.

Ekologiyamıza vurulan “yaralar” sağdır...

Məlumdur ki, Azərbaycan ekoloji terrordan daha çox əziyyət çəkən ölkələrdən biridir. Məsələn, mühüm bir fakta nəzər yetirək: Ermeni işğalçıları Qubadlı, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının ərazisində yaşı

Müxtəlif ölkələr arasında körpü rolunu oynayacaq!

1600, 900 və 500 il olan Şərq çinarlarını məhv ediblər. Həmin ağacların yerində bitən 2 metrə qədər pöhrələr bu qədim çinarların son illərdə kəsildiyini təsdiqləyir.

Ancaq Qarabağın ekologiyasına vurulan “yaralar” sağalmağa başlayır. Oğurlanan, talan olunan sərvətlərin yerini doldurmaq istiqamətində böyük işlər görülür. Təkcə ötən il ərzində Zəngilan rayonunda 14,4 min ədəd müxtəlif cinsli ağacdən doldurma-bərpa əkinlərində istifadə olunub. Füzuli, Zəngilan və Ağdam rayonları ərazilərində əsasən, Şərq çinarı olmaqla minlərlə müxtəlif növ ağac əkilib, palıd və digər meşə ağaclarının toxumları sənədlənib. Ağacəkmə aksiyaları Qubadlıda, Cəbrayıl və digər rayonlarda da aparılır. İşğaldan azad olunan bütün ərazilər minalardan təmizlənilib təhlükəsiz vəziyyətə gətirildikcə ağacəkmə

tədbirləri də davam edir.

“Yaşıl gələcək namına toxum ək”

İyulun 31-də COP29 könüllüləri paytaxtda “Yaşıl gələcək namına toxum ək” şüarlı aksiya keçiriblər. Aksiya Bakının mərkəzi ərazilərində əhalinin ekoloji fəallığının artırılması və ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətində maarifləndirilməsi məqsədilə baş tutub. COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, ekoloji dayanıqlılıq, yaşıl həyat tərzinin təşviqinə yönələn aksiyaya qatılan 50 könüllü yerli sakinləri də kampaniyaya cəlb ediblər.

Tədbir “Zirə Güllüklük” kompleksində start götürüb. Burada könüllülər kompleksin fəaliyyəti ilə tanış olub, müxtəlif bitki növləri və dayanıqlı bağçılıq təcrübələri haqqında məlumat əldə ediblər. Tur başa

çatdıqdan sonra könüllülər şəhər sakinlərinə əvvəlcədən hazırlanmış toxum torbalarının paylanılması və dayanıqlı bağçılıq vərdişlərinin təşviqi üçün Hüseyn Cavid parkı, Sahil bağı, İçərişəhər, eləcə də dənizkənarı bulvar ərazisində yerləşən COP29 Məlumat Mərkəzi kimi müxtəlif məkanlara baş çəkiblər. Aksiya çərçivəsində əhali ilə məlumatlandırıcı söhbətlər və sorğular apararaq könüllülər paytaxt sakinlərinə ekoloji öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün atdıqları addımlar və digər təşəbbüslər barədə suallar ünvanlayıb, müvafiq sahələrdə praktiki məsləhətləri bölüşüblər.

Dünya mediasının diqqəti Azərbaycanda...

Qeyd edək ki, ölkəmizin ev sahibliyi edəcəyi COP29 dünya mediasının da diq-

qətdədir. Belə ki, mötəbər tədbirlə bağlı müxtəlif ölkələrin tanınmış media orqanlarında məqalələr dərc olunur. Azərbaycanın ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi, global ekoloji böhranlarla bağlı ölkəmizin yürütdüyü siyasətindən söz açılır.

Bu günlərdə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin “The National News” nəşrində ölkəmizin COP29-a ev sahibliyi etməyə hazırlaşmasına dair məqalə yayımlanıb. Məqalədə qeyd olunub ki, Azərbaycan bu ilin noyabrında COP29-a ev sahibliyi etməklə dünyanın müxtəlif bölgələri arasında növbəti dəfə körpü rolunu oynayacaq. Azərbaycan Prezidentinin “Bizim üçün bu, misilsiz bir şansıdır ki, ən yüksək liqaya daxil oluruq”, - sözlərini xüsusi vurğulayan müəllif qeyd edib ki, İlham Əliyev Azərbaycanın Qlobal Cənub və Qlobal Şimal arasında körpülər qurur.

Yazıda Azərbaycanın neft sənayesinin tarixindən geniş bəhs olunub, dünyada sənaye üsulu ilə ilk neft quyusunun ölkəmizdə qazıldığı, Bakının bir vaxtlar dünyanın neftə olan tələbatının yarısını ödədiyi vurğulanıb. Bildirilib ki, həm də buna görə Azərbaycan qədim dövrlərdən “Odlar yurdu” adlandırılır.

Müəllif qeyd edib ki, zəngin qazıntı yanacağı resurslarına malik ölkə hazırda iqlim dəyişikliyi məsələlərinin müzakirə olunduğu COP29 kimi mötəbər tədbirə ev sahibliyi etməyə hazırlaşır. Təxminən üç aydan sonra 200-ə yaxın ölkədən nümayəndələr Bakıda bir araya gələrək iqlim dəyişikliyi məsələsini həll etməyə çalışacaqlar. Azərbaycanın iqlim dəyişikliyinə də əziyyət çəkən ölkələrin problemlərinə xüsusi həssaslıq göstərdiyi vurğulanıb. Prezident İlham Əliyevin iqlim dəyişikliyi məsələsində hələ də qeyri-müəyyənliklərin olması, xüsusilə Qərbin bu məsələdə qeyri-obyektiv mövqeyi barədə fikirləri diqqətə çatdırılıb.

Karbon vergisi tətbiq oluna bilər

Məqsəd biznes sektorunu “yaşıl” texnologiyalara istiqamətləndirməkdir

miz COP29-a ev sahibliyi çərçivəsində ətraf mühitin qorunması, sənayeləşmənin ekoloji təsirlərinin azaldılması istiqamətində yeni hədəf tədbirləri müəy-

yənləşdirib. Yeni ekoloji siyasət çərçivəsində ətraf mühitə dost texnologiyaların geniş tətbiqi, tükenməyən enerji mənbələrindən istifadənin genişləndiril-

məsi, istilik elektrik stansiyalarında məzənnə istifadənin dayandırılaraq daha təmiz yanacaq əqiləməsi, enerji istehsalında su elektrik stansiyalarının və külək, günəş enerjisi stansiyalarını payının artırılması, məişət tullatılarının idarə edilməsi layihəsi üzrə emal zavodlarının yaradılması, aqroparkların sayının çoxaldılması, az karbonlu enerji sənədləndirilişinin təmin olunması, bərpaolunan enerji texnologiyalarından istifadənin maksimum səviyyəyə çatdırılması nəzərdə tutulur.

“Təmiz ətraf mühit və “yaşıl artım ölkəsi” hədəfi

Son aylarda “Avro 5” standartlarına keçidin sürətlənməsi və avtomobil parkının yarasız, köhnə maşınlardan təmizlənməsi, elektroavtomobillərin istifadəsinə böyük üstünlüyün verilməsi, sənaye fəaliyyətinin mənfi təsirlərinin azaldılması və bərpaolunan enerji mənbələrinin böyükhəcmli investisiyaların cəlb edilməsi, dünyanın ən nüfuzlu şirkətləri ilə “yaşıl enerji” layihələri ilə bağlı sənədlərin imzalanması ölkəmizin bu istiqamətdə qətiyyətli iradəsini nümayiş etdirir.

Qarşıda duran başlıca çağırılardan biri isə istilik effekti yaradan qazların - karbon dioksidi (CO2), metan (CH4), azot oksidi və xlorflüor birləşmələrin konsentrasiyasının azaldılmasıdır. “Təmiz ətraf mühit və “yaşıl artım ölkəsi” hədəfinə uyğun olaraq “yaşıl enerji” infrastrukturunu quran biznes qurumlarına müxtəlif dövlət dəstəyi veriləcək, eyni zamanda, həmin istehsal sahələrinin sahiblərinə vergi güzəştləri tətbiq olunacaq. Eyni zamanda, ekoloji mühiti ağırlaşdıran sənaye sektoru üçün vergi nəzarəti tədbirləri gücləndiriləcək və onlara qarşı müxtəlif məhdudlaşdırıcı addımlar atılacaq. Dünyada geniş yayılmış məhdudlaşdırıcı vergi alətlərindən biri kimi

karbon vergisinin tətbiqinə keçidə qərar verilib.

Dövlət Vergi Xidməti hazırda yaşıl texnologiyalar tətbiq edən şirkətlərin fəaliyyəti üçün stimullar verməklə biznes imcısının sənayedəki yanacaq emissiyalarından uzaqlaşdırmağa çalışır.

şır, sənayeçiləri daha ölçətan investisiya təşviq mexanizmləri ilə əhatə etməklə onları bərpaolunan enerji istehsalı, tullatıların idarə edilməsi və yenidən istifadəsinə dəstəkləyən texnologiyaların tətbiqi, dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması və dövlət-özal tərəfdaşlığı çərçivəsində elektrik enerjisi istehsalının həyata keçirilməsinə daha çox sərmayə qoymağa dəvət edir. Karbon vergisinin tətbiqində məqsəd isə onları yanacaq emissiyalarından daha tez uzaqlaşdırmağa çalışmaqdır.

İlk dəfə Finlandiyada...

Dünya ölkələrində geniş tətbiq edilən karbon vergisi ölkələrin atmosferə buraxılan zərərli qaz emissiyalarını azaltmasını hədəfləyən və istehsal prosesində meydana çıxan karbon, dioksidi emissiyalarını məhdudlaşdıraraq vasitə kimi tətbiq edilir. İlk dəfə bu vergi 1991-ci ildə Finlandiyada qüvvəyə minib. Avropa İttifaqı ölkələri 2005-ci ildən bu verginin tətbiqinə başlayıb, İsveç, Norveç, Böyük Britaniya, Kanada, Yaponiya və Yeni Zelandiya kimi ölkələr də daxil bazarlarında karbon vergisinin müxtəlif növlərini tətbiq edir. Fəaliyyətə görə karbon

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) də “yaşıl iqtisadiyyat” hərəkatının əsas tendrlərindən biri kimi üzv ölkələrə də-karbonizasiya siyasətinin təşviqini sürətləndirməyi və mərhələli şəkildə karbon emissiyasını azaldan fiskal-vergi təşəbbüslərinin reallaşmasını məsləhət görür. Fondun analitikləri hesab edirlər ki, qalıq yanacaqların faktiki qiymətinin artması qısamüddətli perspektivdə xeyli problemlər yaradır, çünki bu, indiki nəşlin enerji keçidi ilə bağlı yükü öz üzərinə götürməsinə tələb edir. Xüsusilə əhalinin həssas hissəsi və ucuz enerjiyə əsaslanan bizneslər ağır zərbə alaçaqlar. Vergi daxilolmaları və azaldılmış subsidiyalar vasitəsilə əlavə fiskal resurslar bu təsirləri azalda bilər. Eyni zamanda, uzunmüddətli perspektivdə belə keçid gə-

vergisinin tətbiqi zamanı məhsullara və ya müəssisələrə istehsal etdikləri emissiyalara nisbətə vergi öhdəliyi müəyyənləşir. Karbon vergisi tətbiq edən ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, bu vergi istixana qazı emissiyalarını effektiv şəkildə azaldır. Karbon vergisi tətbiq edən ölkələrdə ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyalar və istehsal üsullarından istifadə artır, ekoloji maarifləndirmə, istixana qazlarının emissiyalarının azaldılması kimi müsbət nəticələr əldə edilir.

Yeri gəlmişkən, 2026-cı ildən Avropa İttifaqının sərhəddə karbon ticarət sistemi tətbiqinə başlayacaq. Al-yə üzv dövlətlərin qərarına əsasən, üçüncü ölkələrdən Al-yə idxal edilən sement, alüminium, gübrə,

Birgə tərəfdaşlıq planı

ləcək nəsilərə daha təmiz, enerji cəhətdən daha səmərəli və potensial olaraq daha rəqəbatqabiliyyətli iqtisadiyyat formalaşdıracaq.

Valyuta Fondunun yaşıl alətlərlərin təhlili ekspert qrupunun Mərkəzi Asiya və Qafqaz regionu ölkələrində CO2 emissiyalarını azaldılması üçün birgə tərəfdaşlıq planı işləməyə hazır olduqlarını bəyan edib. BVF təklif edir ki, 2030-cu ilə qədər Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələri yanacaq subsidiyalarının mərhələli şəkildə dayandırmaq və CO2 emissiyasının hər tonuna 4 dollar həcmində vergi tətbiq etməklə biznesi və sənaye icmasını “yaşıl vergilərə” keçidini təmin etmək olar. Qeyd edək ki,

elektrik enerjisi, dəmir və polad kimi məhsullara karbon vergisi tətbiq olunacaq ki, bu da Azərbaycanın ümumilikdə həmin vergiyə keçidini ləğv edə bilər. Ona görə də, hökumət karbon vergisinin tətbiqi ilə sənaye müəssisələrinin ekoloji problem yaratmaqdan uzaqlaşdırmağa, karbon emissiyasından çəkəndirməyə çalışmağı düşünür. Ölkəmizin bu vergi rejiminə keçməsinə sonra karbon vergisinə mürəz qalacaq sahibkarlar məlum öhdəlikləri nəzərə alaraq öz gələcək fəaliyyətlərini intizamlı, “yaşıl davranış kodeksinə” uyğun qurmaları olacaqlar. Ən optimal yol isə sahibkarların könüllü şəkildə karbon emissiyasını azaldan texnologiyaların geniş tətbiqinə keçməkdir.

Yaxın Şərq, Şimali Afrika, Əfqanıstan və Pakistanda hər ton karbon qazı üçün 8 ABŞ dolları həcmində vergi tətbiqi nəzərdə tutulur.

BVF-nin tövsiyələrini nəzərə alan Qazaxıstan artıq emissiya ticarəti sxemini tətbiq edib, İordaniya davamlı olaraq yanacaq subsidiyalarından imtina edir, Səudiyyə Ərəbistanı isə bu yaxınlarda regional karbon krediti bazarı yaradıb, digər Asiya və Afrika ölkələri də bu istiqamətdə müxtəlif sxemləri nəzərdən keçirir. Ona görə də Azərbaycan global təşəbbüslərdən geri qalmamaq üçün həm “yaşıl vergi” alətlərinə daha çox üstünlük vermək və karbon vergisinin tətbiqi yolu ilə biznesin fəaliyyətini “yaşıllaşdırmaq” niyyətindədir.

E.CƏFƏRLİ

Gürcüstanda “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanun tam olaraq qüvvəyə minib

Gürcüstanda qeyri-hökumət təşkilatlarını və media subyektlərini xarici dövlətin maraqlarına xidmət edən qurumlar kimi Milli Dövlət Reyestri Agentliyində qeydiyyatdan keçirilməsini nəzərdə tutan “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında”

Qanunun bütün normaları avqustun 1-dən qüvvəyə minib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qanuna əsasən, gəlirlərinin 20 faizdən çoxu xaricdən maliyyələşən bütün təşkilatlar üçün reyestrə qeydiyyat məcburidir.

Qanuna görə, qeydiyyat zamanı əvvəlki ildə daxil olan hər hansı pul vəsaitlərinin və ya əmlak dəyərində olan digər maddi sərvətlərin mənbəyi, məbləği və təyinatı haqqında məlumatlar əks etdirilməlidir. Həmçinin ərizəci əvvəlki il ərzində xərclədiyi pulun məbləği və təyinatı barədə məlumat verməlidir.

Bundan əlavə, ədliyyə nazirinin əmri ilə Milli Dövlət Reyestri Agentliyində

Maliyyə Bəyannaməsi Departamenti yaradılıb. Onun vəzifələri Qanuna uyğun olaraq xarici dövlətin maraqlarını həyata keçirən təşkilatların reyestrini aparmaq və aşkarlığı təmin etməkdir.

Bu qanun Ədliyyə Nazirliyinə “xarici dövlətin maraqlarını həyata keçirən təşkilat” aşkar etmək məqsədilə istənilən vaxt məsələnin araşdırılması və öyrənilməsi, həmçinin nəzarətini aparmaq səlahiyyəti verir.

“Xarici dövlətin maraqlarını həyata keçirən təşkilat” kimi qeydiyyatdan yayınan və ya bəyannamə doldurmayan təşkilatlar 25 min ləri məbləğində cərimələnəcək.

Avropa İttifaqı (Aİ) Britaniya ilə münasibətlərin yaxşılaşdırılması üçün səkkiz tələbini açıqlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə “The Financial Times” qəzeti məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, Avropa Komissiyasının tələblərinə görə, Britaniya Şimali İrlandiya ilə bağlı Breksitdən sonrakı mövcud razılaşmaları və Böyük Britaniyada yaşayan Aİ vətəndaşlarının hüquqlarını tam şəkildə yerinə yetirməlidir.

Qəzetin yaydığı siyahıda qeyd edilib ki, tələblərdən biri də Böyük Britaniyada beş il yaşadıldıqdan sonra Aİ vətəndaşlarının məskunlaşma statusu üçün ayrıca müraciət etməli olduqlarına dair Ali Məhkəmənin qərarının tam şəkildə həyata keçirilməsidir.

Aİ diplomatları, həmçinin Böyük Britaniyanın səlahiyyətli nümayəndələrinin heyvan və bitki məhsullarını dəqiq sertifikatlaşdırmaqları ilə bağlı narahatlıqların artdığını

Aİ tələblərini açıqlayıb

bildirilib.

“Yeni sahələrdə əməkdaşlıq haqqında danışımdan əvvəl bunları həll etmək lazımdır”, - deyərək Aİ diplomatlarından biri “The Financial Times”-ə açıqlamasında söyləyib.

Qeyd edək ki, Bəş nazir Kir Starmer Avropa İttifaqı ilə münasibətləri bərpa etmək niyyətini dəfələrlə bəyan edib.

Dünyanın əsas siyasi gündəmi: yeni müharibə olacaqmı?

Yaxın Şərq çalxalanır...

Yaxın Şərqdəki gərgin vəziyyət davam edir. HƏMAS Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyənin Tehrandə öldürülməsi və İsrailin Livanın paytaxtı Beyrutu bombalaması dünyanın əsas siyasi gündəminə çevrilib. Qeyd edək ki, İsmayıl Haniyə avqustun 30-da yeni seçilmiş prezident Məsud Pezeşkiyanın andıçmə mərasiminə qatılmaq üçün İrana səfər etmişdi. O, gecə saatlarında evində raket hücumu nəticəsində öldürüldü.

Öldürülən 5-ci lider...

Qeyd edək ki, İsmayıl Haniyə ötən dövr ərzində öldürülən 5-ci Həmas lideridir. 1996-cı ilin yanvarında Qəzzanın Beyt Lahiya ərazisində Həmasın hərbi lideri Yəhya Ayyaş öldürüldü. 2004-cü ilin yanvarında HƏMAS-ın yüksək rütbəli rəsmisi Saleh əl-Aruri Beyrutda İsrailin

pilotsuz təyyarəsinin hücumu nəticəsində həyatını itirib. Həmin ilin martunda HƏMAS-ın ruhani lideri Şeyx Amhid Yasin, aprelinde isə Yasinin varisi və HƏMAS-ın həmtəsisçisi Əbdüləziz ər-Rantisi İsrail helikopterinin Qəzza şəhərinə raket hücumu nəticəsində həlak olub. İsmayıl Haniyə öldürülən sayca 5-ci Həmas rəhbəri idi.

Kabinet üzvlərinə danışmaq yasaq olundu...

İsrail baş nazirliyi kabinet üzvlərindən Tehrandə İsmayıl Haniyənin öldürülməsinə qiymət verməməyi xahiş edib. Xarici mətbuatın yazdığına görə, HƏMAS və İran İnqilab Keşikçiləri Haniyənin ölümü ilə nəticələnen hücumun arxasında İsrailin olduğunu açıqlasa da, rəsmi

Təl-Əviv bununla bağlı hər hansı bir fikir bildirməyib və susqunluğunu davam etdirir. İsrail mediasında yer alan xəbərlərdə, Baş nazir Benyamin Netanyahu-nun ofisi kabinet üzvlərindən Haniyənin öldürülməsini qiymətləndirməkdən çəkinmələri ni xahiş edib.

IDF qiymətləndirmə aparır...

İsrail Müdafiə Qüvvələrinin (IDF) sözcüsü Daniel Həcəri isə Həmas Siyasi Bürosunun rəhbəri İsmayıl Haniyənin öldürülməsindən sonra verdiyi açıqlamada İsrail silahlı qüvvələrinin vəziyyətin qiymətləndirilməsini apardığını deyib. O bildirib ki, qəbul olunacaq qərarlarla bağlı iticimaiyyə-tə məlumat veriləcək: "Müdafiə" siyasətin-də heç bir dəyişiklik yoxdur. Hazırda IDF vəziyyətin qiymətləndirilməsini aparır. Hər hansı bir fərqli qərar alınacağı təqdirdə dərhal IDF və Daxili Qoşunların Komandanlığı platformalarında iticimaiyyəti məlumatlandıracağıq".

Rusiya pisləyib: Qəbulolunmaz siyasi qətl

Rusiya xarici işlər nazirinin müavini, Prezident Vladimir Putinin Yaxın Şərq və Afrika ölkələri üzrə xüsusi nümayəndəsi Mixail Boqdanov HƏMAS lideri İsmayıl Haniyənin öldürülməsinin siyasi qətl olduğunu və bölgədə gərginliyin artmasına səbəb olacağını bildirib. Boqdanov Rusiyanın RİA xəbər agentliyinə açıqlamasında vəziyyətin çox pis, gərgin olduğunu vurğulayıb: "Bu, qətiyyətlə qəbuledilməz bir siyasi sui-qəsdədir və gərginliyin daha da artmasına səbəb olacaq".

ğını bildirib.

O, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) xarici işlər nazirlərinin fəvqəladə toplantısını çağırıb. Ə.Baqeri həmçinin Səudiyyə Ərəbistanının xarici işlər naziri Faysəl bin Fərhan ilə də telefonla danışib. Tərəflər İƏT XİN rəhbərlərinin təcili toplantısını çağırılması barədə müzakirələr aparıblar.

Müsəlman ölkələri etiraz edir - İƏT-in iclası çağırılıb ...

Bir sıra müsəlman ölkələrinin məsələ ilə bağlı reaksiyaları da fərqlənməyib. Belə ki, Suriya Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən verilən açıqlamada Haniyənin öldürülməsi səhv hərəkət olaraq qiymətləndirilib. Qə-tər Xarici İşlər Nazirliyinin Haniyə sui-qəsdli ilə bağlı yaydığı açıqlamada da sui-qəsdin bölgəni xaosla sürükləyəcəyi və sülh şansını sarsıdacağı bildirilib. Pakistan Xarici İşlər Nazirliyinin bə-

yazılı açıqlamada isə İsrailin son günlərdə təhlükəli gərginliyi artıran siyasəti pislənilib. Bəyanatda bu təhlükəli eskalasiyanın bölgədə ciddi təhlükələrə yol açacaq münaqişələrə səbəb ola biləcəyi xəbərdarlığı edilib və sui-qəsd siyasətlərinin və ölkələrin suverenliyinin pozulmasının regional münaqişələrə səbəb ola biləcəyinə diqqət çatdırılıb.

Bəyanatda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurası (BMT TS) və beynəlxalq fəal güclərdən üzərinə düşən öhdəliklər çərçivəsində Yaxın Şərqdə bu gərginliyin nəzarətdən çıxmadan qarşısının alınması çağırışı edilib: "Qəzzada atəşkəs yaratmaq əvəzinə regional gərginliyi daha da artması vəziyyəti daha da mürəkkəbləşdirməklə yanaşı, İsraildə atəşkəslə bağlı iradənin yoxluğunu göstərir. Bu gərginlik Misir də daxil olmaqla bəzi ölkələrin Qəzza zolağında müharibəni dayandırmaq istiqamətindəki fəaliyyətinə də zərbə vurur".

Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan da İranın xarici işlər naziri vəzifəsini icra edən Əli Bageri ilə telefonla danışib. Tərəflər HƏMAS lideri İsmayıl Haniyənin Tehrandə öldürülməsini müzakirə edib. İran rəsmisi bu addımın regional təhlükəsizlik və sabitliyə ciddi təhlükə yaradaca-

İrandan kəskin reaksiya...

Məsələyə İranın reaksiyası daha kəskinliyi ilə seçilir. İran Prezidenti Məsud Pezeşkiyan deyib ki, ölkəsi HƏMAS-ın Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyəni Tehrandə qətlə yetirən işğalçı terrorçuları alçaq hərəkətlərindən peşman edəcək. Pezeşkiyan, X sosial media hesabında verdiyi açıqlamada bildirib ki, İran Qüds şəhidi İsmayıl Haniyənin vəfatı üçün yas tutur. Hücumun İranın ərazi bütövlüyünü də hədəf aldığından İran prezidenti vurğulayıb: "İran öz ərazi bütövlüyü, ləyaqət və şərəfini müdafiə edəcək və işğalçı terrorçuları alçaq hərəkətlərindən peşman edəcək".

İranın ali dini lideri Əli Xamenei də İsmayıl Haniyənin məhız Tehrandə öldü-

rülməsinə görə özlərini məsuliyyətli saydıqlarını, bu səbəbdən də Haniyənin qisasını almağı özlərinə borc bildiklərini deyib. Xamenei HƏMAS lideri Haniyənin Tehrandə öldürülməsi ilə bağlı yaydığı yazılı açıqlamada bildirib ki, dəyərli qonağı evimizdə şəhid etməklə bizi kədərləndirdilər: "Eyni zamanda, özlərinə ağır bir cəza hazırladılar".

Haniyənin öldürülməsi ilə bağlı başsağlığı verən Xamenei İran torpağında şəhid olan Haniyənin qanının qisasını almağı özü-müzə borc bilirlik deyib. Qeyd edək ki, İrandan HƏMAS Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyənin öldürülməsi ilə əlaqədar 3 günlük matəm elan edilib. Fələstin prezidenti Mahmud Abbas da İsmayıl Haniyənin öldürülməsi ilə əlaqədar ölkəsində bir günlük matəm elan etdiyi bildirilib.

yanatında isə qeyd olunur ki, İslamabad səbəb və təzahürlərindən asılı olmayaraq terrorizmin bütün formalarını, o cümlədən qanunsuz qətləri pisləyir.

İordaniya da HƏMAS-ın Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyənin öldürülməsini ən sərt ifadələrlə pisləyib və hücum bölgədə gərginliyin və xaosun artmasına səbəb olacaq cinayət adlandırıb. İordaniya Xarici İşlər Nazirliyindən verilən açıqlamada qeyd edilib ki, İordaniya İsrailin HƏMAS Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyəni öldürməsinə ən kəskin şəkildə pisləyir.

Misir Xarici İşlər Nazirliyindən verilən

ABŞ-a qarşı ittihamlar...

Bu arada Əl-Cəzirənin əməkdaşı Aleks Qatopoulos Haniyənin yerinin müəyyənəşdirilməsi və sui-qəsdin həyata keçirilməsində istifadə edilən keşfiyyat hərəkətlərində ABŞ-ın yardımının olmasını iddia edib. ABŞ-ın bu cür keşfiyyat məlumatlarını toplamaq üçün imkanın olduğunu xatırladan Qatopoulos bildirib ki, Haniyənin hansı vasitələrlə ölmesinin əhəmiyyəti yoxdur, çünki bu vasitələri yönləndirilməsinə və idarə edilməsinə keşfiyyat rəhbərlik edib.

ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken isə İrandan Həmas-ın siyasi lideri İsmayıl Ha-

Təl-Əviv: Bütün situasiyalara hazırıq

İsrail isə həm Haniyənin ölümünün, həm də Beyrutun bombalanmasının ardından hazırlıqlara başlayıb. Ölkənin müdafiə naziri Yoav Qallant bütün situasiyalara hazır olduqlarını bildirib. Qallant "Arrow-3" adlı hava hücumundan müdafiə sistemi batareyasının yerləşdiyi bölgəyə baş çəkərək İsrail əsgərləri ilə görüşüb. Nazir buradakı çıxışında müharibə istəmədiklərini bildirərək. Bununla yanaşı hər şeyə hazırlıqlı olmanın gərəkdüyünü vurğulayıb.

ABŞ müdafiə naziri Lloyd Ostin ilə aparılan telefon danışığı haqda məlumat verən Qallant bildirib ki, İsrail dövləti hazırda girovların azad edilməsi üçün platforma axtarışındadır. Təl-Əvivin bu telefon danışığı ilə bağlı açıqlamasında bildirilir ki, Qallant Beyrutda Hizbollah-

hın yüksək səviyyəli komandiri Fuad Şükrün öldürülməsi ilə bağlı əməliyyatın məlumatlarını öz həmkarı ilə paylaşmış. Qallant əməliyyatı Məcdəl Şəms qəsəbəsində "12 uşağın öldürülməsinə bərabər cavab" kimi qiymətləndirib. Qallant vurğulayıb ki, İsrail müharibə istəmir, lakin İsrail ordusu öz vətəndaşlarını müdafiə etməyə və Hizbullahın istənilən hücumuna cavab verməyə hazırdır.

BMT TS İranın tələbi və Rusiya, Çin və Əlcəzairin dəstəyi ilə fəvqəladə iclas keçirib. İclasda tərəflər gərginliyi azaltmağa çağırılıb. ABŞ ortaq vəziyyətin gərginliyi azaltmaq olduğunu və bu istiqamətdə üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirməyə davam edəcəyini bildirib. ABŞ-ın BMT-dəki daimi nümayəndəsinin müavini Robert Vud çıxışında Beyrutun bombalanmasında Vəşinqtonun iştirak etmədiyini diqqətə çatdırıb. İranın BMT Təhlükəsizlik Şurasının qərarlarına əməl etməli olduğunu bildiren Vud BMT TS-nin İranın regional sülh və təhlükəsizliyi təhdid edən davranışlarına qarşı əlavə tədbirləri nəzərdən keçirməli olduğunu deyib.

Britaniyanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Barbara Vudvord da zorakılığın artmasının heç kimin xeyrinə olmadığını vurğulayıb. Vudvord bomba və silahla uzun müddətli sülhün əldə edilməsinin mümkün olmadığını diqqətə çatdırıb. İranın dəstəklədiyi husilərin İsrailə hücumlarının davam etdiyini söyləyən Vudvord İranı günahlandırır və buna son qoyulmasına çağırış edib. O bildirib ki, İngiltərənin İsrailin təhlükəsizliyinə sadıqlığı sarsılmazdır: "İsrail özü-nümüdafiə hüququna malikdir". Böyük Bri-

taniya sülhə gedən yolun diplomatik inkişaflardan keçdiyini vurğulayıb. Son həftələrdə müşahidə olunan hücumlara diqqət çəkən Britaniya rəsmiləri İranın regionda sabitliyi pozmaq üçün atdığı addımlarla bağlı danışıb. Yaponiya nümayəndəsi bildirib ki, Tokio bu hadisələri böyük narahatlıqla diqqətlə izləyir: "Regionun müharibə astanasında olduğunu müşahidə edirik. Düşünürük ki, diplomatik səylərlə bunun qarşısını almaq lazımdır. Biz Qəzzada atəşkəs çağırışımızı bəyan edirik".

BMT TS-dəki İran nümayəndəsi isə Əl-cəzair və Çinə bu toplantının çağırılması üçün etdikləri müraciətə görə təşəkkür edib. Haniyənin öldürülməsi ilə nəticələnen hücumu terror aktı adlandıran iranlı nümayəndə bunu, artıq bir müddətdir ki, davam edən təraqların növbəti nümunəsi hesab etdiyini deyib: "Bu terror aktı İsrailin uzun müddətdir apardığı terror aktlarının növbəti nümunəsidir. İsrail bu hərəkəti ilə bölgədə sabitliyi və sülhü hədəfə alıb. Bu hücum etibar və sülh problemini ortaya qoydu. Bu cinayət təkləşməyə başlayıb. İsrailin himayədarı olan ABŞ-ı da nəzərdən qaçırmmaq olmaz. BMT TS bu cür çirkin cinayətlərə səssiz qalmamalıdır".

niyənin öldürülməsindən sonra Qəzzada atəşkəsin "vacib" olduğunu deyib. Blinken Haniyənin öldürülməsindən əvvəlcədən xəbərdar olmadıqlarını və bu məsələdə ABŞ-ın iştirakının olmadığını bildirib.

ABŞ-ın müdafiə naziri Lloyd Ostin isə İsrailə hücum ediləcəyi təqdirdə

ABŞ-ın ona yardım göstərəcəyini bildirib. Filippinə səfəri zamanı media mənsuqları ilə görüşdə danışıqdan Ostin ABŞ-ın İsrailə dəstəyi ilə bağlı mesajlar verib: "Mən müharibənin qaçılmaz olduğunu düşünmürəm. Ancaq İsrailə hücum edilərsə, əlbəttə ki, İsrailin müdafiəsinə kömək edəcəyik".

Netanyahu xalqına müraciət etdi

İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu Haniyənin öldürülməsindən sonra xalqa müraciət edib. Netanyahu deyib ki, İsrail İranın üç əsas müvəkkilinə - Husilərə, Həmas-a və Hizbullah sarsıdıcı zərbələr vurub. Müraciətində Haniyənin öldürülməsi ilə bağlı detallara toxunmayan Netanyahu Beyrutda təşkil edilən hücumda İsrail tərəfindən öldürülən Hizbullah lideri Həsən Nəsrullahın baş məsləhətçilərindən Fuad Şükrün Məcdəl Şəmsə hücumla bağlı bərabər məsuliyyət daşıdığını deyib. Şükrə hesablaşdıqlarını ifadə edən Netanyahu "bizə zərər verən hər kəsə hesablaşacağıq. Uşaqlarımızı hədəfə alan, vətəndaşlarımızı öldürən, ölkəmizə zərər verən hər kəsə", -deyə vurğulayıb. Beyrutda hücumdan sonra İsrailə qarşı təhdidlərin artdığını ifadə edən Netanyahu hər cür ssenariyə hazır olduqlarını diqqətə çatdırıb. Müharibənin uzanma ehtimalı qarşısında israillilərə güclü olmalarının gərəkdüyünü deyən Netanyahu artıq bir müddətdir ki, müharibəni bitirmək üçün daxilə və xaricdən təzyiqlərin edildiyini bildirib: "O zaman da bu səs-lərə boyun oymadım, indi də əymirəm. İsrail təzyiqlərə boyun əyməyirdi, HƏMAS-la mübarizə apara bilməzdi. Son aylarda əldə edilən bütün uğurların kökündə daxiləki böyük təzyiqlər qarşısında təslim olmamamız və cəsarətli qərarlar verməmiş dəyandır. Bu heç də asan deyildi".

BMT TS-da parçalanma

Fələstin tərəfi isə görüşün Rusiyanın TS sədrliyinin son gününə təsadüf etdiyini bildirib. O qeyd edib ki, Qəzzada müharibənin başlamasından 300 gün keçir: "Təhlükəsizlik Şurasının qərarlarına, atəşkəs çağırışlarına baxmayaraq İsrail hücumlarını davam etdirir. İsrail mülki vətəndaşların ən əsas ehtiyaclarını da inkar edir. Biz Haniyənin öldürülməsini qınayırıq".

Vurğulandığı kimi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının bəzi üzvləri Haniyənin öldürülməsini pisləşə də, ABŞ və Böyük Britaniya baş verənlərdə İranı günahlandırır. Çinin BMT-dəki daimi nümayəndəsi Fu Konq Haniyənin öldürülməsini qətiyyətlə pisləyib və bunun BMT Nizamnaməsinin əsas prinsiplərini pozduğunu bildirib: "Çin bu hadisənin bölgədə yarada biləcəyi qarışıqlıqdan dərin narahatdır".

Rusiyanın BMT-dəki daimi nümayəndəsinin müavini Dmitri Polyanski də Haniyənin öldürülməsini qətiyyətlə pislədiklərini bildirib. Bu hadisənin Qəzzadakı atəşkəs danışıqlarına böyük zərbə vurduğuna diqqət çəkən Polyanski İranı regional münaqişəyə cəlb etmək səylərinin onsuz da qaynama nöqtəsində olan bölgədə sabitliyi daha da pozacağına işarə edib. Polyanski Yaxın Şərqdə yüksək rütbəli siyasi və hərbi xadimlərin öldürülməsinin bölgəni müharibə həddinə çatdırdığını ifadə edərək, gərginliyin azaldılmasının hər zamankından daha vacib olduğunu vurğulayıb. Dmitri Polyanski hər-tərəfli regional müharibənin qarşısının alınmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb.

Beyrut və Tehrandə baş verənlərin ardından Birləşmiş Millətlər Təşkilatının baş katibi Qutterreş tərəfləri və beynəlxalq iticimaiyyəti bütün Yaxın Şərq müharibəyə sürükləyən fəaliyyətlərdən çəkinməyə çağırıb.

Aİ-dən çağırış...

İrandan Həmas Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyənin öldürülməsinə Avropa İttifaqı da münasibət bildirib. Aİ sözcüsü Peter Stano açıqlamasında Yaxın Şərqdəki tərəfləri təmkinli olmağa çağırıb və müharibənin fayda gətirməyəcəyini söyləyib: "Bütün tərəfləri maksimum təmkin nümayiş etdirməyə, vəziyyəti daha da gərginləşdirməkdən qaçınmağa çağırıraq. Heç bir ölkə və heç bir xalq Yaxın Şərqdə yeni münaqişədən faydalanmayacaq".

HƏMAS-ın hərbi qanadının lideri də öldürüldü...

İsrail Müdafiə Qüvvələrinin "Teleg-ram" kanalında daha bir HƏMAS liderinin öldürülməsi ilə bağlı məlumat yer alıb. Bildirilir ki, İsrail Müdafiə Qüvvələrinin qırcı təyyarələri iyulun 13-də Xan Yunis bölgəsinə endirdiyi zərbələrdən sonra aparılan keşfiyyat qiymətləndirilməsi nəticəsində HƏMAS-ın hərbi qanadının rəhbəri Məhəmməd Deifin öldürüldüyü təsdiqlənib.

Məlumatla görə, daha əvvəl yeddi sui-qəsd cəhdindən sağ çıxan Məhəmməd Deif Qəzza zolağının cənubundakı Xan Yunis şəhərinin Əl-Məvasi bölgəsinə endirilən zərbə nəticəsində həlak olub. Onun köməkçisi, HƏMAS briqadası komandiri Rafa Salameh də öldürüldü. Xatırladaq ki, Məhəmməd Deif HƏMAS-ın hərbi qanadının komandiri olmaqla yanaşı, təşkilatın 7 oktyabr 2023-cü ildə İsrailə qarşı hücumunun təşkilatçısı olub.

Qərbin Gürcüstanla bağlı “payız layihəsi” ...

Gürcüstan parlamentinin bu ilin mayında qəbul etdiyi “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanun dünəndən, yəni avqustun 1-dən artıq tətbiq olun-

mağa başlasa da, bu qərar ətrafındakı səs-küy səngimək bilmir. Xatırladaq ki, qanuna əsasən, bir il ərzində xarici mənbələrdən nağd pul və ya kö-

çürmələr şəklində “qeyri-kommersiya gəlirinin” 20 faizindən çoxunu əldə etmiş istənilən QHT “xarici gücün maraqlarını güdən təşkilat” kimi qey-

diyyata alınır. Qanunda konkret olaraq qeyd edilir ki, buraya 20 faizlə müqavilələr üzrə əldə edilən kommersiya gəlirləri daxil deyil. Qanunun

izahat bölümündə isə açıq şəkildə bildirilir ki, bu aktın məqsədi xarici təsirin şəffaflığını təmin etməkdir.

Aİ prosesi tam dayandırdı...

Qanunun qəbulu ilə paralel olaraq rəsmi Tbilisiyə qarşı mövqelər daha da sərtləşib. Bəzi hallarda sanksiya, bəzi hallarda iqtisadi əngəllər yaratmaq, hətta Avropa Məhkəməsinə müraciət etmək kimi hədələr işə düşüb. Qərb dairələri Gürcüstan hökumətinə qarşı siyasi təsir mexanizmlərindən də istifadə etdi. Belə ki, Avropa İttifaqı (Aİ) “Xarici agentlər haqqında” qanuna görə Gürcüstanın İttifaqa integrasiyası prosesini dayandırdı. ABŞ isə fərqli sanksiyalar tətbiqi ilə Tbilisiyə qarşı hədə-qorxu kampaniyaya formalaşdırdı. Yeri gəlmişkən, Gürcüstanın Avropa İttifaqına (Aİ) daxil olması prosesi iyulun 28-dən artıq tam dayandırılıb. Bunu Aİ Nümayəndəliyinin rəhbəri Asuncion

Sançez Ruiz bildirib “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanun Gürcüstanın Aİ-yə daxil olmasına maneədir. Biz hökuməti təşəbbüsü geri götürməyə çağırıq. Çünki, bu, faktiki olaraq Gürcüstanın Avropa İttifaqına daxil olması prosesinin dayandırılmasına gətirib çıxarır”, - o, Gürcüstan Xarici İşlər Nazirliyində Avropa Komissiyasının doqquz tövsiyəsinin icrasının irəliləyişilə bağlı təqdimatdan sonra bildirib.

Qeyd edək ki, iyulun 28-də Gürcüstan Xarici İşlər Nazirliyində Avropa Komissiyasının doqquz tövsiyəsinin icrasının irəliləyişilə bağlı təqdimat keçirilib. Tədbirə Aİ-yə üzv dövlətlərin Gürcüstanda akkreditə olunmuş səfirləri və səfirliklərinin nümayəndələri dəvət olunub.

İddialar birləşdirilir...

Qanunun tətbiqinə başlanılsa da, aparılan kampaniyalar dayanmır - hətta, Gürcüstanın müxalifət partiyalarının üzvləri Konstitusiyaya məhkəməsinə müraciət ediblər. Belə ki, Gürcüstanın 38 müxalifət deputatı

“Xarici agentlər haqqında” qanuna qarşı Gürcüstan Konstitusiyaya Məhkəməsində iddia qaldırıb. Onların fikrincə, xaricdən maliyyələşmənin şəffaflığı barədə qanun ölkəyə “dönməz ziyan vuracaq”. Ərizəçilər bu qanunun Gürcüstanın Avro-Atlantik kursunu nəzərdə tutan konstitusiyanın 78-ci maddəsinə zidd olduğunu iddia edirlər. Qanunla bağlı ayrılıqda Konstitusiyaya Mə-

kəməsinə müraciət edən prezident Salome Zurbəşvili öz iddiasını 38 deputatın iddiası ilə birləşdirmək qərar verib. Bu barədə məhkəmənin sədri Merab Turava məlumat verib. “Bütün iddialara bir iş çərçivəsində baxılacaq. Bizə həm iddiaları oxumaq, həm də müqayisəli hüquqi araşdırma aparmaq üçün ən azı bir ay vaxt lazımdır”, - o bildirib.

95 milyon dollar hara xərclənəcək?

ABŞ isə öz növbəsində Gürcüstan hökumətinə dayandırılmış maliyyə yardımını bu ölkənin QHT-ləri və mediasına dəstək üçün ayırıacaq. Bunu ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat katibinin müavini Vedant Patel bildirib. “Biz demokratiyanı, qanunun aliliyini, müstəqil media-nı və iqtisadi inkişafı gücləndirməklə gürcü xalqının xeyrinə olan proqram və fəaliyyətləri dəstəkləməyə davam edəcəyik. Bəzi hallarda yardım proqramları resursların müəyyən sektorda çalışan QHT-lərə yönləndirilməsi üçün dəyişdirilə bilər”, - deyər o bildirib. Patel, həmçinin Gürcüstan hökumətinin “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanunu və digər “problemlə qanun layihələrini” geri götürərək “demokratik yola qayıtmağa” çağırıb. Qeyd edək ki, Avropa Birliyi də əvvəllər bəyan etmişdi ki, onlar hökumətə yardı-

mı azaldacaq, vətəndaş sektoru və mediaya isə dəstəyi artıracaqlar. Xatırladaq ki, ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken bir müddət öncə məsələ ilə bağlı açıqlamasında Vaşinqtonun Gürcüstan hökumətinə birbaşa

dəstəyə yönəldilmiş 95 milyon ABŞ dollarından çox yardımını dayandırdığını bəyan etmişdi.

ABŞ 95 milyon dolları media və QHT-yə yönəldir

Ortada maraqlı bir “təsədüf” diqqəti cəlb edir - qanunun tətbiqinə başlanılması ABŞ-in bu pulu QHT və media sektoruna verməsi faktı ilə eyni günə təsadüf edir. Belə ki, artıq dünəndən Gürcüstanda xaricdən maliyyələşən QHT və medianın xüsusi reyestrə qeydiyyatı düşməsi prosesinə start verilib. Bunu ölkənin ədliyyə naziri Rati Breqadze deyib. Onun sözlərinə görə, “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanun çərçivəsində təşkilatların qeydiyyatı üçün texniki baza artıq yaradılıb.

Payız seçkiləri öncəsi ortaya çıxan “ssenari”

Bir məqam diqqətdən yayınmamalıdır ki, oktyabrın 26-da Gürcüstanda növbəti parlament seçkiləridir. ABŞ-in seçkilərə üç ay qalmış belə bir qərar verməsi isə Gürcüstanda yenidən bəzi siyasi proseslərin təkrarlanması ehtimalını ortaya çıxarır. Belə ki, əvvəllər də Gürcüstanda məxməri çevrilişlər həyata keçirən Qərb bu dəfə də eyni ssenariyə əl atmış kimi görünür. Bölli olduğu kimi, adıçəkilən qanun xarici agent hesab olunacaq şəxslər və ya par-

tiya nümayəndələrinin seçkidə iştirak etmək hüququnu məhdudlaşdırır. Beləliklə də, Qərbin özünün emissarlarını Gürcüstan parlamentinə yerləşdirmək arzusu da boş çıxma ehtimalı böyüyür. Eyni zamanda, bir müddət öncə keçirilən sorğuların nəticələri də ABŞ-i narahat etməyə bilməzdi. Belə ki, sorğunun nəticələrinə görə, oktyabrın 26-da baş tutacaq parlament seçkilərində cəmi iki partiyanın - “Gürcü arzusu” və “Vahid Milli Hərəkət”in qanunverici orqana düşmə ehtimalı ortaya çıxmışdı. Sorğunun nəticələrinə görə, parlament seçkilərinin aprelədəki “virtual səsverməsində” “Gürcü arzusu” - 60,4 faiz, “Vahid Milli Hərəkət” - 12,6 faiz, “Gürcüstan üçün Lelo” - 4,7 faiz, “Avropa Gürcüstanı” - 4,5 faiz, “Gürcüstan üçün” - 3,7 faiz “səs toplamışdı”. Yeni sistemə görə isə Gürcüstanda parlament seçkiləri 2024-cü ildən partiyalar üçün 5 faizlik baryer təyin edib - seçkilər yeni, tam proporsional sistemlə keçiriləcək. Bu mənada, Aİ-nin “integrasiyanı dayandırmaq” adı altında apardığı kampaniya yeni dövr seçki üçün ortaya çıxacaq siyasi mənzərəyə təsir etməyəcək hesablanıb. Beləliklə, baş verənlər Qərbin Gürcüstanda yeni planlar qurduğunu deməyə əsas verir.

Venesuelada seçkilər: görünən və görünməyən tərəflər

Xəbər verildiyi kimi, iyulun 28-də Venesuelada növbəti prezident seçkiləri baş tutub və artıq nəticələr elan olunub. Bununla belə, seçkilərlə bağlı ajiotaj hələ də səngiməyib. Seçkilərdən sonra ölkə daxilində ciddi gərginlik yaşanır. Eyni zamanda, xarici dövlətlərdən və ya ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlardan Venesuelada keçirilən seçkilərlə bağlı fərqli rəylər gəlir.

Gərgin keçən seçki marafonu

Deyə bilərik ki, bu gün Venesuelada müşahidə edilən gərginlik əslində bütün seçki marafonu ərzində izlənilib. Prezident seçkilərində dövlət başçısı postu uğrunda 10 siyasətçi mübarizə aparıb. Venesuelanın hakimi Vahid Sosialist Partiyası hazırkı prezident Nikolas Maduronun namizədliyini irəli sürüb. O, iqtidar partiyası da daxil olmaqla bir sıra siyasi təşkilatlar və hərəkatları əhatə edən “Simon Bolivar adına böyük demokratik qütb” tərəfindən dəstəklənib. Milli Seçki Şurası Maduronu bu birliyin namizədi kimi qeydiyyatı alıb. Seçkilərdə iştirak edən siyasətçilərin əksəriyyəti liberal müxalifəti təmsil edib. Maduronun əsas rəqibi “Unitar platform” koalisiyasına daxil olan ifrat sağçı partiyaların namizədi Edmundo Qonzales olub.

Ölkənin Mərkəz Seçki Komissiyası fəaliyyətə olan Prezident Nikolas Maduronun üçün müddətə bu vəzifəyə seçildiyini elan edib. Məlumatla görə, o, 51,2 faiz, müxalifətin nüma-

yəndəsi Edmundo Qonzales isə 44,2 faiz səs toplayıb. Beləliklə, Nikolas Maduro üçüncü dəfə dövlət başçısı postunu tutmaq hüququ qazanıb.

Qeyd edək ki, Uqo Çavesin hakimiyyəti dövründə vitse-prezident olmuş Nikolas Maduro ilk dəfə 2013-cü ildə prezident seçilib. O, həmçinin 2018-ci il prezident seçkilərinin qalibi olub.

Komissiyanın sədri Elvis Amoroso nəticələrin dəyişməyəcəyini vurğulayaraq səsvermədə seçkilərin 59 faizinin iştirak etdiyini deyib. Öz növbəsində Venesuela Prezidenti Nikolas Maduro bildirib ki, onlar dünyanın ən güclü seçki sisteminə malikdirlər. O, bu barədə ölkədə keçirilən prezident seçkilərini izləyən beynəlxalq müşahidəçilərlə görüşü zamanı deyib. Venesuela mətbuatında yer alan xəbərlərə görə, seçkiləri izləmək üçün ölkəyə 900-dən çox beynəlxalq müşahidəçi gəlib.

Diplomatik qalmaqal

Venesuelada baş tutan seçkilər həmçinin bu ölkə ilə bəzi xarici dövlətlər arasında diplomatik qalmaqal yaradıb. Məlumatlara görə, Latın Amerikası ölkələri Argentina, Qvatemala, Kosta-Rika, Panama, Paraqvay, Peru, Dominikan Respublikası, Urquvay və Ekvador, habelə ABŞ və Avropa İttifaqı Maduronun qələbəsinə elan edən seçkinin nəticələrini tanımayıb. ABŞ-in dövlət katibi Antoni Blinken Venesuelada keçirilən prezident seçkiləri ilə bağlı “ciddi narahatlıq və problemlər”in olduğunu bildirib. “Elan edilmiş nəticələr Venesuela xalqının iradəsinə və səslərinə əks etdirməməsi ilə bağlı ciddi narahatlığımız var”, - deyər ABŞ-in rəsmisi vurğulayıb.

O bir müddət əvvəl Venesuela hakimiyyətini səsləri “ədalətli və şəffaf” hesablamaya çağırıb. Dövlət katibi qeyd edib ki, beynəlxalq ictimaiyyət ölkədəki hadisələrə çox yaxından izləyir və buna uyğun cavab verilecək.

Ancaq Venesuelada baş tutan seçkilərin nəticələrində xarici etirazları fərqli baxış bucaqlarından dəyərləndirmək mümkündür. Burada söhbət heç də bəzi dövlətlərin, o cümlədən də ABŞ-in, Avropa İttifaqının demokratiyanın təəssübünə çıkməsindən getmir. Xarici güclərin müxalifətə siyasi dəstək verməsini şərtləndirən amillər sırasında heç şübhəsiz ki, Venesuela hakimiyyəti tərəfindən Qərb dövlətlərinin ölkəyə nüfuz etməsinin qarşısını alınması əsas səbəb-

lərdən biri kimi göstərilə bilər. Dünyada geosiyasi maraqların toqquşması Venesuelada da izlənilir. Qeyd edək ki, Maduro və komandası sosialist düşürgəsinin təmsil edirlər. Onlar Qərb dövlətlərinə, ABŞ-a və müttəfiqlərinə qarşıdırlar. Uqo Çaves hakimiyyətə gəldikdən sonra əcnəbilərin ölkədəki əmlakını milliləşdirib. Bu prosesi Maduro da davam etdirib. Bu isə təbii ki, bəlli mərkəzlərdə qəbul olunmur və zaman-zaman Venesuelaya da “rəngli inqilablar” dalğası ilə hücum çəkilir. Seçkilər fonunda xaricdən ölkəyə basqıların artması da bu prosesin tərkib hissəsi kimi dəyərləndirilə bilər. “İfrat sağçı müxalifət ABŞ və müttəfiqlərinin dəstəyi ilə Venesuelada dövlət çevrilişi cəhdi həyata keçirməyə çalışır”. Bu barədə Cənubi Amerika ölkəsinin müdafiə naziri Vladimir Padrino Lopes bildirib. “Biz imperialist qüvvələr - Şimali Amerika imperialisminə və onun müttəfiqləri tərəfindən dəstəklənən sağçı ekstremistlər tərəfindən yenidən dövlət çevrilişinə cəhd olduğunu görürük”, - deyər nazir vurğulayıb.

Onu da xatırladaq ki, Venesuela Qərbdən gələn sanksiyalara məruz qalan ölkələr sırasına da yer alır. Bütün təzyiqlərə baxmayaraq, hələlik Maduroya və komandasına hücumları dəf etmək müvəffəq olur. Blinkenin açıqlaması yeni sanksiya hədəsi sayıla bilərmi? Bunu zaman göstərəcəkdir.

Müxalifət seçkilərin nəticələri ilə hesablaşmır

Lakin ölkədəki müxalifət qüvvələrinin təmsilçiləri Mərkəzi Seçki Komissiyasının elan etdiyi nəticələrlə hesablaşmır və Maduronu qanuni prezident kimi tanımadıqlarını bildirirlər. “Vente Venesuela” (“İrəli Venesuela”) hərəkatının lideri Mariya Korina Maçado Maduronun rəqibi Edmundo Qonzalesin səslərin 73,4 faizini aldığını və qələbə qazandığını

açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, çoxsaylı seçkiqabağı sorğuların və səslərin nəticələri Qonzalesin qalib gəldiyini təsdiqləyir. Maçado onu da əlavə edib ki, seçkilərin 2,7 milyonu Maduroya, 6,2 milyonu isə Qonzalesə səs verib. “Ölkədəki hazırkı Prezident Nikolas Maduronun qələbəsi ilə razılaşmayan siyasi qüvvələrin seçkilərdə saxtakarlığa dair sübutları var”, -

Yeni dönmədə Venesuelada nə dəyişəcək?

Venesuelanı dünyanın güc mərkəzlərinin diqqət mərkəzinə gətirən ilk növbədə bu ölkənin zəngin ehtiyatlarıdır. Dünya üzrə ən böyük neft ehtiyatları məhz bu ölkədə cəmləşib. Eyni zamanda, global enerji üzrə statistik icmalda əsasən, Venesuela təbii qaz ehtiyatlarına görə dünyada səkkizinci, Latın Amerikasında birinci yerdə gəlir. Lakin zəngin təbii sərvətlərin ölkəyə var-dövlət və xoşbəxtlik gətirdiyini düşünmək sadələşmələrdir. Milli iqtisadiyyat heç də yaxşı dövrünü yaşamır. Latın Amerikasının neft hasil edən ölkəsi hiperinflasiyaya yuvarlanıb. Verilən məlumatlara görə Venesuelada hiperinflasiya 130 min faiz ətrafında dəyişir. Gündəlik tələbat mallarının qiyməti yaranıb.

Belə vəziyyətdə növbəti mərhələ ərzində ölkənin iqtisadi siyasətində korrektorların edilməsi, strateji hədəflərin düzgün müəyyənləşdirilməsi zəruridir. Hazırda ölkədə qaz əsas problem olaraq qalır. Venesuelanın təqribən 200 milyard kub metr kəşf edilmiş qaz ehtiyatı hələ də istifadəyə cəlb olunmayıb ki, bu da son dərəcə böyük itkidir. İstehsalın çətinləşməsi qonşu ölkələrdə yaranan dağıdıcı təzyiqlərin Venesuelaya çox lazım olan sabit valyutada gəlirlər gətirə bilər. Yeni hakimiyyət OPEC üzvü olan ölkənin qaz sənayesinə investisiyaların təmin edilməsi kimi çətin vəzifənin öhdəsindən gəlməlidir.

Digər bir mühüm vəzifə geosiyasetdə dəyişikliklər edilməsidir. “Venesuela

deyər Maçado vurğulayıb. Beləliklə, seçkilərdən sonra Venesuelada etirazlar başlayıb. Bu barədə Venesuela mətbuatı məlumat yayıb. Məlumatla görə, toqquşmalar təkcə paytaxt Karakasdə deyil, La-Quayra şətatında da qeydə alınıb.

Etirazçılar Karakasın mərkəzi meydanında keçmiş prezident Uqo Çavesin heykəlini yandırdılar. Küçələrdə barrikadalar qurulub, zibil qutuları və şinlər yandırılıb. Toqquşmalar zamanı xeyli sayda etirazçı və polis yaralanıb, iki azyaşlı da daxil olmaqla 10-dan çox ölən var.

Seçkilərin elan olunan nəticələrinə etiraz əlaməti olaraq iğtişş tərəndlərdən təxminən 750 nəfər saxlanılıb. Bu barədə ölkənin baş prokuroru Tarek Uil-yam Saab məlumat verib. Onun sözlərinə görə, saxlanılan şəxslərin şübhəli bilindiyi cinayətlər arasında təkcə ictimai əmlakın dağıdılması deyil, terrorizm və nifrətin qızışdırılması kimi hüquqpozmaqlar da var. Bundan əvvəl Cənubi Amerika ölkəsinin müdafiə naziri Vladimir Padrino Lopez asayışın qorunmasında iştirak edən silahlı qüvvələrin 20-dən çox əməkdaşının yaralandığını bildirmişdi.

BRİKS-ə qoşulmaq ərəfəsindədir və bloku öz enerji və mineral ehtiyatları ilə təmin edəcək”. Bunu respublikanın icraçı vitse-prezidenti Delsi Rodrigues Karakasda keçirilən beynəlxalq iqtisadi seminarla “Venezolana de Television” telekanalının efirində çıxışı zamanı deyib.

“Yeni dünyada Venesuela öz resursları ilə BRİKS blokuna qoşulmaq ərəfəsindədir”, - Rodrigues deyib. O, dünyanın ən böyük enerji ehtiyatlarının Venesuelada olduğunu vurğulayıb. Vitse-prezident qeyd edib ki, gündə 3 milyon barel neft hasil edilməklə, ölkənin ehtiyatları təxminən üç əsr davam edəcək və dünyanın dördüncü ən böyük təbii qaz yataqları sertifikatlaşdırma mərhələsindədir.

Bundan əlavə, ölkədə dəmir filizi, kömür, qızıl və almaz yataqları var. “Bu, yeni beynəlxalq nizamın qurulmasının dönməz saati gəldi və biz Venesuelanın yeni geosiyasetə necə uyğunlaşacağını görmək istəyirik”, - deyər Rodrigues əlavə edib.

Mübariz ABDULLAYEV

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Fəxrəddin Manafovun Xankəndi sevinci

Xalq artistinin 69 yaşı tamam olur

Bu gün Azərbaycanın Xalq artisti, tanınmış aktyor Fəxrəddin Manafovun doğum günüdür. O, 1955-ci il avqustun 2-də Xankəndidə dünyaya gəlib. Aktyorun 69 yaşı tamam olur.

Çox güman ki, Xalq artisti builki ad gününü fərqli, kövrək, bir o qədər də qürurlu vaxtla qeyd edir. Çünki artıq görkəmli aktyorumuzun dünyaya göz açdığı Xankəndi azaddır.

Xatırladaq ki, 2023-cü ilin 19 sentyabrında keçirilmiş lokal anti-terror əməliyyatı nəticəsində Ermənistan ordusunun Azərbaycan ərazisində qalmış tör-töküntüləri darmağın edildi. Bununla da terrorçu dəstələr tam tərkisilah olundu. Oktyabrın 15-də isə Prezident İlham Əliyev bayrağımızı Ağdərədə, Xocalıda və Xankəndidə ucaldıraraq xalqımızı 30 ildən çox gözlədiyi ən böyük müjdəni - tam qələbə xəbərini verdi.

“Səvincimin həddi-hüdudu yoxdur”

Ötən il keçirilmiş məlum anti-terror tədbirlərindən üç gün sonra - sentyabrın 22-də Xalq artisti doğma torpağının azad olunması ilə bağlı təəssüratını bölüşmüşdü. Aktyor açıqlamasında tək arzusunun Xankəndiyə getmək olduğunu vurğulamışdı: “Xoşbəxt sözünün hətta aciz

olduğunu görürəm. Bu ifadəmə görə isə üzr istəyirəm, çünki səvincimin həddi-hüdudu yoxdur. Çox xoşbəxtəm. Xoşbəxtəm ki, 68 yaşında baş verən möhtəşəm bir hadisəyə şahidlikləyirəm. Xoşbəxtəm ki, dünya miqyasında tanınan çox hörmətli, müzəffər Ali Baş Komandanımız var. Xoşbəxtəm ki, belə güclü ordumuz var”.

“Torpağı öpüb, gözümün üstünə qoyacağam”

Xalq artisti Şuşada və Füzulidə olduğunu, amma dünyaya göz açdığı doğma torpağına, dədə-baba yurduna ayaq basmaq üçün də səbirsizləndiyini bildirmişdi: “İnşallah, o günü gözləyirəm ki, nəhayət, doğulduğum Xankəndiyə gedib, oradan aşağı düşüb Həsənaabad kəndində o torpaqlarımızı (kövrəlik) öpüb, gözümün üstünə qoyacağam”.

“Danışdıqca qəhər məni boğur...”

Nəhayət, görkəmli aktyorun arzusu reallaşır. O, 2023-cü il oktyabr ayının 24-də doğma torpağına qovuşur: “Mən 1955-ci ildə Xankəndidən 7 km aşağıda yerləşən Həsənaabad kəndində dünyaya gəlmişəm. Qarqar çayının qırağında böyümüşəm. Danışdıqca qəhər məni boğur... Nə valideynlərim, nə bacım o torpaqları görə bildi. Bu torpağın ağrısı və arzusu ilə yaşayıb bu dünyadan köçdülər. Kaş bu günü görsəydilər”.

Xankəndidən çıxanda 14 yaşı olub

Xalq artisti 55 ildir Xankəndidə olmadığını demişdi: “Hisslərimi sözlə ifadə edə bilmirəm, mümkün deyil, çünki bu hissələrin yanında söz acızdır. Sonuncu dəfə Qarabağdan 14 yaşında çıxmışam. Düz 55 il bundan öncə. Qarabağa bağlı hər şeyin həyatı mənası böyükdür”.

Yeganə BAYRAMOVA

126 yaşlı Azərbaycan kinosu!

Milli kinomuzun tarixi, bu günü və gələcəyi...

Milli ideologiyamızın, mədəniyyətimizin, mənəvi dəyərlərimizin təbliğində kinonun misilsiz xidmətləri var. Kino eyni zamanda insanların düşüncəsinə təsir edəcək bir imkan, vasitədir. Kino sənətinin tarixi 1898-ci ildən başlayır. 1898-1935-ci illərdə Azərbaycanda səssiz kinolar çəkilirdi, bu illərdə həm sənədli, həm də bədii filmlər yaradılmışdı.

Bu gün milli kinomuzun yaranmasından 126 il ötür. 126 illik çətin, müəkkəb və şərəfli bir yol keçən Azərbaycan kinosu xalqımızın tarixini, milli-mənəvi dəyərlərini, insan və onun cəmiyyətdəki mövqeyini ekranlara gətirməklə bərabər, həm də dəyərlərimizi qoruyub.

Heydər Əliyev milli kino sənətimizə həmişə yüksək dəyər verirdi. Ümummillilərdə Azərbaycan xalqının bir çox nəslilərinin kino sənəti ilə tərbiyələndiyini, kinonun təsiri altında formalaşmış, inkişaf etdiyini və mədəniyyətə qovuşduğunu qeyd edirdi. O, xalqımızın inkişaf yolunda Azərbaycan kinosunun xidmətlərinin əvəzsiz olduğunu vurğulayırdı. Bu baxımdan Heydər Əliyevin “Azərbaycan Kinosu Günü”nin təsis edilməsi haqqında” 2000-ci il 18 dekabr tarixli sərəncamına əsasən, hər il avqustun 2-si ölkəmizdə “Azərbaycan Kinosu Günü” kimi qeyd olunur.

Azərbaycan kinosu hər zaman fərqliliyi, milliliyi özündə birləşdirib. 1898-ci ildən başlayaraq Azərbaycanda “Şəhər bağında xalq gəzintisi”, “Bazar küçəsi sübhçağı”, “Qatarnın dəmiryol stansiyasına daxil olması”, “Bibiheybətə neft fontanı yanıq” və başqa filmlər çəkilmişdi. 1900-cü ildə Parisdə keçirilən ümumdünya kino sərgisində “Bibiheybətə neft fontanı yanıq” və “Balaxanıda neft fontanı” xronikaları nümayiş etdirilib.

Kinomuzun intibah dövrü...

1970-1980-ci illərin birinci yarısında Azərbaycan kinosu özünün intibah dövrünü yaşayırdı. Bu illərdə Azərbaycan kinematografçılarının yaratdıqları dəyərli filmlər milli-mənəvi dəyərlərin təbliğində, milli özünüdərk duyğularının oyaqlanmasında, milli şüurun formalaşmasında və yetişməkdə olan gənc nəslin tərbiyəsində mühüm rol oynamışdı. Həmin illərdə Azərbaycanda 110 bədii, 500 sənədli və elmi-kütləvi,

eləcə də 44 cizgi filmi istehsal olunmuşdu. “Bir cənub şəhərində”, “Bizim Cəbiş müəllim”, “Dəli Kür”, “Şorikli çörək”, “Dərviş Parisi partadır”, “Yeddi oğul istərim”, “Axırıncı aşırım”, “Nəsimi”, “Dədə Qorqud”, “Babək”, “Nizami” və başqa bədii filmlərimiz bu illərdə çəkilib. Bu filmlərimizi fərqləndirən əsas cəhətlərdən biri də xalqımızın həyatına, başlıcası isə çoxəsrlik tariximizə, adət-ənənələrimizə, milli dəyərlərimizə daha dərinlən nüfuz etməsində idi.

Sovet Azərbaycanının ilk filmi

Sovet Azərbaycanının ilk kinolenti 1923-cü ildə çəkilən “Qız qalası” filmidir. Film o dövrdə çoxlu tənqidlərə məruz qalıb. Həmin dövrdə yalnız “Bakinski raboçi” qəzeti filmə belə münasibət bildirmişdi: “Qız qalası” filminin çəkilişi kino sənətinin ilk inkişaf dövrü üçün səciyyəvidir və Sovet Azərbaycanının birinci tammetrajlı bədii filmidir”.

İlk detektiv filmimiz

1924-cü ildə lentə alınmış “Əvəz-əvəzə” filmi Azərbaycanın ilk detektiv filmidir. Film Qafqaz dağlarında xarici kəşfiyyatın fitnə-fəsadlarından danışır. Ekran əsərində sovet çekistlərinin mübarizəsi ön plana çəkilir. Bəzi epizodlar Kislovodskda lentə alınıb.

Məkan kəşfiyyəti çəkməyən ilk filmimiz

Azərbaycan kinosu tarixində ilk böyük ekspedisiya çəkilişi 1927-ci ilin sonlarında lentə

alınmağa başlayan “Hacı Qara” filmidir. Bu filmin çəkilişlərində bir neçə məkandan istifadə edilib. Film Ağdamın Muradbəyli, Şuşanın Xəlfəlidərə və Daşaltı kəndlərində, Suxumidə lentə alınıb. 1928-ci ildə Bakı kinofabrikasının yeni istifadəyə verilmiş kinopavilyonunda kütləvi səhnələr, mürəkkəb çəkiliş manerəsi tələb edən bazar, dükən epizodları lentə alınıb.

Sonuncu səssiz film

“İsmət” filmi Azərbaycan kinosunun sonuncu səssiz filmidir. Əsər M.Mikayılovun rejissorluğu ilə 30-cu illərdə ekranlaşdırılıb. O illərdə Azərbaycan qadınının taleyindən həyəcanla, eyni zamanda, ictimai həssas ilə danışan film təkəmə sənət əsəri kimi deyil, həm də həyatı fakt kimi əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycan kinosu müstəqillik illərində

Müstəqillik illərində milli kinomuzda xüsusi diqqət yönəldilməsi məhz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ötən əsrin 90-cı illərində məhəv olmaq təhlükəsi ilə üzləşən incəsənətin bu vacib sahəsi 1993-cü ildə onun hakimiyyətə qayıdışı ilə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. 1998-ci il 19 avqust tarixində “Kinematografiya haqqında” Qanun qəbul edildi, bununla da dövlət kinematografiyasının hüquqi bazası yaradıldı. 1996-cı ildə isə Azərbaycan Dövlət Film Fondu yaradıldı, filmlərin qorunması təmin edildi.

Bu gün Azərbaycan kinosu özünün yeni inkişaf mərhələsinə yaşayır. Əlbəttə, hər bir sahə kimi kino sənətinə də dövlət qayğısı nəzərəcar-pacaq dərəcədə hiss edilir. Dövlət tərəfindən ayrılan maliyyə yardımları ölkəmizin kino istehsalının daha da inkişaf edəcəyinə əminlik yaradır. Prezident İlham Əliyevin dünən bir qrup kinonun işçisinin təfəvil edilməsi barədə imzaladığı Sərəncam bu sahəyə verilən diqqət və qayğıdan xəbər verir.

Azərbaycan kinosu zamanın böyük sınaqlarından şərəflə çıxaraq xalqa xidmət yolunu tutub. Təməsaçılardan milli kinoya marağı xeyli də rəcədə artıb. Bütün bunlar 126 yaşı olan Azərbaycan kinosunun sürətli tərəqqi dövrünü yaşadığını və qarşıda böyük inkişaf perspektivlərinin olduğunu təsdiqləyir.

İdman

nar

FULL paketləri
Bonusların yanmasın,
növbəti aya keçsin!

www.nar.az

Yanmayan bonuslar “Nar”ın “Full” tariflərində!

Sərfəli operator “Nar” hər müştəriyə uyğun “Full” paketlərini təqdim edir. “Nar” müştəriləri “Full” paketlərini seçərək həm danışq, həm də internet bonusları əldə edə bilər.

Hər bir “Full” paketində müştərilərə təqdim edilən bonusların qalıqları ay sonunda silinmir, növbəti aya keçir. Üstəlik, hər bir “Full” istifadəçisi “Nar”ın “Çevir” xidmətindən istifadə edə bilər. “Çevir” xidməti istifadəçiyə ehtiyac olduğu halda danışq bonusunu internet bonusuna və ya əksinə çevirməyə imkan verir.

Daha yuxarı “Full” paketlərində (Full 29, Full 39 və Full 49) istifadəçilərə daha çox bonuslarla yanaşı rouminq dəqiqlələri və rouminq interneti də təqdim edilir. “Full 6” paketində isə internet bonusundan əlavə, vatsap və messenger tətbiqləri üçün nəzərdə tutulan 1GB internet də təklif olunur.

“Nar”ın bütün “Full” paketləri haqqında məlumatı və tarifi keçid üsulunu nar.az saytıdan əldə edə bilərsiniz.

“Nar” hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərməkdədir. “Nar” son 5 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriyəönümlülük strategiyasına sadiq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Hidayət Heydərov birinci pillədə

Gənclər və İdman Nazirliyi olimpiya idman növləri üzrə milli komandaların üzvlərinin avqust ayının 1-nə olan reyting cədvəlini açıqlayıb.

Qurumdan “Report”a verilən məlumata görə, Fransanın paytaxtı Parisdə keçirilən Yay

Zelimi Kotsoyev (330 xal), Rəşid Məmmədliyev (295 xal), Balabəy Ağayev (290 xal), Elçin Hacıyev (290 xal), Yaşar Nəcəfov (290 xal) və Leyla Əliyeva (280 xal) növbəti sıralarda yer alıblar.

“Paris-2024”: Azərbaycan boksçusu bürünc medalı təmin edib

Azərbaycan boksçusu Alfonso Dominges “Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarında növbəti görüşünü keçirib. AZƏRTAC xəbər verir ki, 92 kiloqramda yer alan idmançı 1/4 finalda qazaxıstanlı Aybek Oralbayla üz-üzə gəlib. Rəqibini məğlub edən idmançımız yarımfinala vəsiqə qazanıb. O, bununla həm də bürünc medalı təmin edib.

Azərbaycan cüdoçusu Zelim Kotsoyev Fransanın paytaxtı Parisdə keçirilən Yay Olimpiya Oyunlarının qalibi olub. “Report”un turnirə eza olunmuş məlumatına görə, 100 kq çəki dərəcəsinə yer alan dünya çempionu final mərhələsində gürcüstanlı İlya Sula-

Paris 2024: Azərbaycanın 2-ci qızıl qələbəsi!

manidə üz-üzə gəlib.

Rəqibinə qalib gələn Kotsoyev olimpiya çempionu olub.

Qeyd edək ki, Paris-2024 avqustun 11-də başa çatacaq. Daha əvvəl cüdoçu Hidayət Heydərov (73 kq) olimpiadanın qızıl medalına sahib çıxıb.

Premyer Liqa: “Qarabağ” və “Neftçi”nin oyunlarını FIFA referiləri idarə edəcək

“Report” AFFA-nın rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, “Araz Naxçıvan” - “Qarabağ” və “Neftçi” - “Turan Tovuz” matçlarını FIFA referiləri idarə edəcəklər.

Qarşılaşmaların baş hakimləri müvafiq olaraq Əlçin Məsiyev və Əliyar Ağayev olacaq. Azərbaycan Premyer Liqası, I tur

2 avqust
20:00. “Araz Naxçıvan” - “Qarabağ”
Hakimlər: Elçin Məsiyev, Elşad Abdullayev, Pərvin Talıbov, Kamran Əliyev
VAR: Rəşad Əhmədov
AVAR: Eyyub İbrahimov
Hakim-inspektor: Əmər Paşayev
AFFA nümayəndəsi: Erkin Hüseynov
“Liv Bona De Arena”
3 avqust
18:30. “Neftçi” - “Turan Tovuz”
Hakimlər: Əliyar Ağayev, Zeynal Zeynalov, Akif Əmirəli, Kamranbəy Rəhimov
VAR: Cavid Cəlilov

AVAR: Müslüm Əliyev
Hakim-inspektor: Babək Quliyev
AFFA nümayəndəsi: Elgiz Abbasov
“Neftçi Arena”
20:45. “Sumqayıt” - “Kəpəz”
Hakimlər: Kamal Umudlu, Vüsal Məmmədov, Rəhman İmami, Rauf Allahverdiyev
VAR: Rəşad Cəbrarov
AVAR: Kamran Bayramov
Hakim-inspektor: Anar Salmanov
AFFA nümayəndəsi: Elçin Mehdiyev
Mehdi Hüseynzadə adına stadion

4 avqust
17:30. “Şamaxı” - “Sabah”
Hakimlər: İnaqil Umudlu, Namik Hüseynov, Rəhil Ramazanov, Fərid Hacıyev
VAR: Tural Qurbanov
AVAR: Elşad Abdullayev
Hakim-inspektor: Vüsal Əliyev
AFFA nümayəndəsi: Seymur Səlimli
Şamaxı şəhər stadionu
20:00. “Zira” - “Səbail”
Hakimlər: Rəvan Həməzadə, Cəmil Quliyev, Şirməddin Məmmədov, Əli Əliyev
VAR: Nəicət İsmayilov
AVAR: Vüsal Məmmədov
Hakim-inspektor: Asim Xudiyev
AFFA nümayəndəsi: Eldəniz Musayev
Zirə İdman Kompleksinin stadionu

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alıqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317
Tiraj: 4529
Sifariş: 1736
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Yeganə Bayramova